

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LX

Birželis — June 25, 1975 Nr. 49

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ŽUDYNIŲ KLAUSIMAS

Politinis sviedinys abiejų partijų politikams

Sukilusiam triukšmui dėl JAV žvalgybos veiklos baigiant išblėsti, vienas klausimas dar liko visuomenės dėmesio centre — tai nužudymai politiniais sumetimais. Žinoma, namuose, krašto viduje, tai yra kriminalas. Užsienyje kas kita, nors ir ne visai logiška. Antra vertus, jei, kaip jau rašėme šioje vietoje, gali planuoti bombomis ar kitomis karo priemonėmis užmušti milijonus žmonių, kodėl nepagalvoti apie vieno kokio konkretaus asmens nužudymą, tuo labiau, jei tai sutaupytų daug niekuo nedėtų žmonių

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

gyvybių įvairiose pusėse? Pagaliau atentatai, dažnai nekaltų žmonių nužudymai, yra vienintelė likusi priemonė įvairioms mažumoms pabrėžti jiems padarytą neteisę.

Idomu prisiminti, kad ir mes turėjome panašią problemą. Mūsų užsienio reikalų ministerija, dr. D. Zauniui stovint jos priešakyje, kiek rėmė ukrainiečių teroristų organizaciją, kuri suruošė pasikėsinimą prieš Lenkijos

vidaus reikalų ministeriją. Dėl to buvo suimtas vienas mūsų konsulato Dancige tarnautojas. Anais laikais tai buvo toks kasdieninis reikalas, kad jis nei lenkų nei mūsų valdžios kontroliuojamos spaudos organų nebuvo keltas. Juo labiau, kad jau buvo pradėta suprasti, kad abiem kraštams grėsia labai panašus likimas, kurio akivaizdėje abiejose pusėse buvo pradėta ieškoti bendros kalbos.

Čia, žinoma, viskas kitaip, ir nužudymas politiniais ar kitais sumetimais yra jau pirmo puslapio objektas. Užtat nenuostabu, kad senato specialios tyrinėjimo komisijos pirm. sen. Frank Church (dem. Idaho) nužudymo momentus ypatingai pabrėžia. Jo pozicija tačiau nėra labai patogi, nes pats būdamas liberalas, teršia prezidento John F. Kennedy ir jo brolio Robert F. Kennedy, kuris tuo laiku buvo teisingumo ministeris, atminimą. Juk ju laikais buvo palaimintas prezidento Diem nuvertimas, kuris pasibaigė jo nužudymu, kad ir be įsakaus Washingtono įsakymo. O be to, buvo planuojami atentatai prieš Fidel Castro ir jo brolių Raul, Haiti gen. Trujilo, Kongo Patrice Lumumba ir kt.

Tų asmenų pašalinimas iš gyvųjų tarpo sutaptų su JAV interesais. Juk, jei kam nors būtų pasisekę nužudyti Hitlerį ar Staliną, ar abu, pakankamai anksti, būtų išgelbėta milijonai žmonių ir ištisu kraštų nepriklausomybės. Taip žiūrint, liberalu noras išrašyti į krašto baudžiamąjį statutą nuostatus, draudžiančius samokslauti prieš svetimų kraštų politines figūras, neatrodo labai išmintingas. Pagal dabar veikiančius nuostatus sunku būtų iškelti bylą atitinkamiems CIA pareigūnams, nors ir labai būtų kam pravartu.

Iš kitos pusės, sunku ir uždėti pareigą Washingtono administracijai žiūrėti, kad visos valdžios padariai elgtųsi ir priešingu atveju stengtųsi jas pašalinti.

Kadangi čia negalima praveisti aiškių taisyklių, nėra reikalo ir suklipti apie jas galvoti. Tai daugiau primintų viduramžių teologų ginčą, kiek velnių galima būtų susodinti ant adatos galo. Tą klausimą reikia palikti atviru ir jį spręsti 'ad hoc' pagal susidėjusias aplinkybes.

(Nukelta į 2 psl.)

SOVIETAI TVIRTINASI RYTŲ AFRIKOJE

Šioje vietoje prieš kelis mėnesius buvo rašyta, kad sovietinis prezidentas Aleksiej Podgornis lankėsi Somalijoje ir kad ten jis somaliams pažadėjo visokią paramą: kultūrinę, ekonominę ir militarinę. Esą, somaličiai anksčiau buvo engiami italų fašistų (mat, Somalija anksčiau buvo Italijos kolonija, tad ekonominė parama jai labai reikalinga. Bet visi labai stebėjosi, kam Somalijai reikalinga karinė parama: juk Somalijos niekas nesiruošia pulti, nebent ji pati ką nors ruošųsi pulti (faktinai ji rėmė gretimos Eritrėjos sukilėlius, kovojusius prieš Abisinijos imperatorių Haile Selasie, dabar prieš jos militarinę juntą). Kuo tas karas pasibaigė, šiuo tarpu žinių trūksta. Kartu Somalija pasižadėjo leisti sovietų laivams naudotis Berberos uostu, esančiu prie įėjimo į Raudonąją jūrą, taigi ir į Suezą kanalą.

Pas sovietus viskas iš anksto suplanuota ir niekas savaime nesidaro. Šiomis dienomis JAV krašto gynybos sekretorius James R. Schlesinger turėjo kongrese pranešimą, kurio metu jis patiekė tokius davinius apie sovietų įsigalėjimą Indijos vandenyno erdvėje, kurie padarė sprogusios bombos įspūdį. Būtent, jis pranešė, kad Amerikos satelitai — šnipai nustatė ir nufotografavo, kad sovietai jau baigia įruošti savo povandeniniams laivams bazę Somalijos Berberos uoste ir kad uosto aplinkumoje jau statomos raketų iššovimo platformos. Taip pat satelitai nufotografavo krante sustatytas, jau ten atgabentas raketas: tinkamas šaudyti nuo kranto į laivus, šaudyti į lėktuvus ir šaudymui iš lėktuvų į žemės taikinius.

Nevienas gal nustebti: na, kas čia tokio, jei sovietai kažkokiam užkampyje įruošia savo laivams bazę. Pasirodė, kad ši bazė 100% galės duoti smūgį ne tik amerikiečiams, bet visai Vakarų Europai ir Japonijai. Kai tos toli šaudančios

raketos bus sumontuotos, sovietai bet kuriuo norimu metu galės užblokuoti dabar jau atidarytą Suezą kanalą ir įėjimą į Raudonąją jūrą, bet kas svarbiausia — tos raketos, nukreiptos į Persų įlankos naftos laukus, kiekvienu momentu galės sudaužyti tuos laukus — ir good-bye į Ameriką, Vakarų Europą ir Japoniją gabenamai naftai. Kas iš to, kaip spauda pranešė, kad Amerika bėdos atveju galės išsodinti savo desantus ir okupuoti naftos laukus ir kas iš to, kad Amerikoje jau ruošiami specialūs daliniai, tinkami kautis dykumose: sovietai anksčiau iš Berberos bazės galės smogti mirtiną smūgį, negu amerikiečiai dykumose galės sušilti kojas.

Kas iš to, kad Suezą kanalas jau atidarytas, bet juo naudosis tik sovietai, nes jų nedideli karo laivai jau plaukia į Indijos vandenyną ir ten esančias aprūpinimo bazines, kai Amerikos

BALFO Chicago apskrities valdybos metinio susirinkimo, įvykusio gegužės 25 d. Balfo centro įstaigoje, dalyviai.

Organizacijų vėliavos prie paminklo. Kairėje stovi savanoris-kūrėjas V. Šenbergas ir žurn. V. Butėnas uždegė liepsną aukure.

J. Carlos nuotrauka

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS CLEVELANDE

PRANAS KARALIUS

Birželio 14 d. sekmadienis buvo toks pats gražus, šiltas ir saulėtas čia, kaip anas klaikusis prieš 34 metus Lietuvoje, prasidėjus šetoniško tautos išnaikinimo plano vykdymui.

Iškilmės pradėtos vėliavų pakėlimu prie lietuvių paminklo. Liepsną ant žuvusių atminimui aukuro uždegė svečias iš Chicago V. Butėnas ir Kūrėjas-savanoris V. Šenbergas. Vainiką prie paminklo padėjo ALTo sk. pirm. A. Rukšėnas, vicepirm. I. Bublėnė ir LB Clevelando apylinkės pirm. J. Malskis. Iškilmes pravedė ALT valdybos narys A. Jonaitis. Keletas organizacijų (šaliai vyčiai, skautai, ateitininkai, ramovėnai) dalyvavo su vėliavomis.

Po to abiejų parapijų bažnyčiose buvo pamaldos su pritaikintais tai dienai pamokslais ir giesmėmis. Šv. Jurgio bažnyčioje pamokslą pasakė kun. T. Žiūraitis ir giedojimo parapijos choras vad. R. Babicko. Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos bažnyčioje šv. Mišias atlikė ir pamokslą pasakė kun. L. Zarembe. Giedojimo pakaitomis parapijos ir ramovėnai chorai.

12 val. keletas šimtų clevelandiečių susirinko dalyvauti iškilmingame akte. Po kun. Kidyko invokacijos ir abiejų himnų (B. Kazėnas ir

G. Karosienė prie piano) minėjimą trumpa kalba pradėjo ALTo sk. pirm. Algis Rukšėnas. Po jo kalbos buvo pristatyti, ir perskaitė savo deklaracijas, du miesto tarybos nariai iš lietuvių gyvenamų distriktų. Jie nuoširdžiai remia visas mūsų pastangas Lietuvos reikalų gynime.

Kalbėtojas svečias iš Chicago V. Butėnas laimingu būdu nesileido į verkšlenimus ir lėkštas emocijas keliančias frazes, bet davė vaizdą Lietuvoje vykusių kovų prieš okupantą. Jo kalba klausytojų buvo dėkingai ir su dėmesiu išklausyta. V. Butėnas pagyrė ir clevelandiečių vieningumą ir gerą bendradarbiavimą tarp organizacijų ir jų vadovybių.

Meninėje programos dalyje girdėjome jaunos, Hamburge mokslus baigusios, pianistės D. Sakaitės pasikambintą Prokofiejevo sonatą op.1 — dalykas, kuriame pianistė turėjo progos pademonstruoti savo gera muzikalinį pasiruošimą ir sugebėjimą įsigilinti į skambinamo veikalo turinį.

Ramovėnų choras kaip ir visada savo dainomis pilnė klausytojų įvertinimą. Jie padainavo dienai pritaikintą dainą — 'Vežė mane iš namų', K. Budriūno; 'Ne taip staigia platus plentas' — muz. J. Kazėno ir 'Lietuva šiaurės pašvaistė' — muz. S.

Sodeikos. Užsigardžiamumui — porą kariškų dainų. Choriui vadovauja muz. solistas J. Kazėnas, akomponuoja pianistė G. Karosienė. Klausytojų nuomone, choras vis geriau ir geriau dainuoja. Gera ir pagyrimo verta ir tai, kad choras neatsisako prisidėti prie tokios rūšies renginių, kuriuose reikia specialių, momentui pritaikintų dainų.

Gale priimta rezoliucija, smerkianti okupanto rusų pastangas naikinti lietuvių tautą. Minėjime dalyvavo 10 organizacijų vėliavos. Jų skaičiuje dominavo abiejų šalių kuopų vėliavos su tvarkingomis ir drausmingomis uniformuotų šalių palydomis.

Kalbant apie pačią programą — visą įprastinę jos eigą, kyla minčių apie reikalą pabandyti ką nors originaliau, skirtingiau parodyti. Gal pakaktų, jei vietoje dešimties ar daugiau vėliavų įneštume tik vieną juodą, gedulo emblemomis pajvairintą vėlavą kaip ženklą tautos gedulo ir kančių? Būtų, žinoma, didelis pajvairinimas programoje duoti kad ir trumpas bet išpūdingas dramatinis ištraukas iš esamų ar tam tiks lui vietoje sukurtų vaidinimų. Tas pareikalautų papildomų pastangų, bet galėtume tuo būdu sudominti ir patraukti ir minėjimą daugiau jaunimo.

Sveikiname

INŽ. JONĄ JURKŪNĄ,

buvusį Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos Vyr. Vadovybės prezidiumo pirmininką, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininką, Korp. Neolithuania Vyr. Valdybos pirmininką, dabar Vilties Draugijos I-jj vicepirmininką, nepailstantį ir iškilių tautinės srovės veikėją ir Dirvos bendradarbį, sulaukus 60 metų amžiaus sukakties ir linkime šviesių ir kūrybingų metų.

DIRVA

■ laiškai Dirvai

DEL K. ŠKIRPOS SUKILIMO IŠVADŲ

Š. m. DIRVOS Nr. 40 ilgesnėje recenzijoje apie K. Škirpos memuarinį veikalą "Sukilimas" p. Petraš Lelis pabaigoje pasisako nežinas, "kuriam tikslui autorius pridėjo 12 puslapių "Išvadas", ne jo paties, bet paimtas iš Bronio Railos knygos "Versmės ir verpetai". Ir pridėda: "Anksčiau B. Raila apie 1941 m. sukilimą buvo prasitaręs, kad tas sukilimas buvęs "griebimasis už britvos", bet šiose išvados jo nuomonė žymiai pasikeitusi" (!).

Nesu įgaliotas ką nors aiškinti K. Škirpos vardu, bet galiu pridėti, kad K. Škirpa daug anksčiau prieš jo veikalo pasirodymą buvo prašęs leisti jam pasinaudoti mano rašiniu, atspaus-tu "Versmių ir verpetų" rinkinyje. Man rodos, gana aišku, kuriam tikslui K. Škirpa panaudojo mano prakalbos mintis. Jos labai glaustai pateikia keletą bendrųjų išvadų (su kuriom, žinoma, galima sutikti ar nesutikti) apie 1941 metų Birželio sukilimą ruošą, reikšmę, vaidmenį ir pasekmes, kas Škirpos veikale nebuvo jo paties duota arba tik labiau išblaškytai dėstyta.

Blogesnis reikalas su p. Lelio pastaba, kad sukilimas buvęs "griebimasis už britvos" ir kad mano nuomonė apie jį dabar esanti žymiai pasikeitusi.

K. Škirpa savo veikale panaudojo vienos mano prakalbos mintis, pasakytas Los Angeles ALT skyriaus ruoštame sukilimo dešimtmecio minėjime 1951 metų birželio 21 dieną — vadinas, prieš beveik 24 metus. Tą prakalbą įdėjau į "Versmių ir verpetų" rinkinį, truputį tik stilistiškai pataisęs, bet nedaręs jokių minties pakeitimų. Vadinas, ką ir kaip buvau "prasitaręs" prieš 24 metus, tatau po 20 metų buvo pakartota knygoje, ir tokia pat mano nuomonė tebėra pasilikusi ligi šiol.

Beje, yra kiek neaišku, ką p. Lelis turi galvoje savo žodžiais apie "griebimąsi už britvos". Tikrai neprisimenu, kur, kada ir kokiam kontekste šitoki kalbinį barbarizmą būčiau raštu panaudojęs. Tačiau jei būčiau pavartojęs, tai "griebimosi už britvos" po-

sakį suprasčiau, kaip jį suprantam mes, panevėžiečiai. Kol "britva" nebuvo pakeista skustuvu, šitaip būdavo sakoma apie koki nors skaudų, pavojingą, labai rizikingą, aplamai apie per daug drąsų ar desperatišką veiksma.

Taip galvojau 1941 metais apie Birželio sukilimą, tos pat nuomonės tebesu ir 1975 metais. Tad šia proga apgailestaudamas protestuoju prieš neatsakingą ir prasimanytą tvirtinimą, kad mano nuomonė Birželio sukilimo vertinimų klausimu būtų "žymiai pasikeitusi".

Ir tektų dar pridėti, kad jeigu ji ir būtų pasikeitusi (naujos situacijos ar naujų skirtingos prasmės faktų akivaizdoje), tai nematysčiau nieko blogo. Man atrodo, kad pasenusių ar visiškai klaidingų nusistatymų nereikia buldogiškai laikytis, — nei moksle, nei visuomeniniame darbe, nei politikoje ypač. Beveik galiosu savo konservatyvumui, bet nieko negaliu padaryti: deja, mano nuomonės apie Birželio sukilimą per pastaruosius trisdešimt metų vis dar savo esminiais bruožais nepasikeitė.

Bronys Raila
Los Angeles, Calif.

APIE POEZIJOS PAVASARĮ

Kam reikalingas tas poezijos pavasaris, iš pavergtos Lietuvos jau antrą kartą atklydęs į Chicago? Man, gyvenančiam New Yorke, jis neatrodo labai šaunus.

Mes mėgstam poeziją, mėgstam ir pavasarį. Bet poezijos pavasaris — jau nei šis, nei tas. Dėl to, kad pagamintas Maskvoje.

P. S. Šį laišką siunčiu ir kitiems laikraščiams.

Leonardas Žitkevičius
Brooklyn, N. Y.

Gerbiamas Redaktoriau,

Maloniai prašau patikslinti mano pareiškimo santrauką, jūsų korespondento perduotą Dirvoje, 1975 m. birželio 11 d., Nr. 45-7 ir užvardintą "Rimtos diskusijos J.A.V. Lietuvių Bendruomenės reikalais".

Ten man yra priskirtas pareiškimas: "Mus pradėjo skaldyti bendradarbiavimo su kraštu klausimas, siuntimas jaunimo į komunistinę Lietuvą..."

Korespondentas bus ne-

PAMINĖJO BAISIOJO BIRŽELIO TRĖMIMUS

Š. m. birželio 14 Lake Worth Lietuvių Klubo ir LB Aukšinio Kranto Apylinkės bendromis pastangomis įvyko lietuvių tautos tragiškų įvykių paminėjimas Lake Worth mieste.

Minėjimas buvo pradėtas iškilmingomis pamaldomis Sacred Heart bažnyčioje. Šv. Mišias laikė dr. kun. Vincas Andriuška ir jam padėjo kunigai Andrius Senkus ir Edvardas Abromaitis. Tai diena pritaikyta pamokslą pasakė dr. kun. V. Andriuška, kviesdamas visus lietuvius kovoti vieningai už savo Tėvynės išlaisvinimą. Pamaldų metu puikiai giedojo solistė J. Meikienė-Blandytė. Pamaldos užbaigtos Lietuvos himnu.

Oficialioji minėjimo dalis įvyko erdvoje Carpenter Hall, kurioje susirinko apie 70 tautiečių iš labai plačios apylinkės: nuo Hollywood ligi Juno Beach imtinai. Minėjimą pradėjo kun. Senkus, Lietuvių Klubo pirm., kviesdamas LB

pastebėjęs, jog mano pareiškime buvo pasakyta "... siuntimas jaunimo į komjaunuolių stovyklas".

Lietuva niekada nebuvo komunistinė, nėra ji tokia ir dabar. Joje savaliauja komunistinė diktatūra, palaikoma maskolių tankais.

Vadovaujančių veiksmų užsimerkimas prieš laisvųjų bendravimą per komjaunuolių stovyklas ar tolygiai į mus metamas kilpas; konservatoriškas, ekstremistais ar demagogais apšaukimas tuomi susirūpinusiųjų, yra ir erzeli, ir susiskaldymą keliantys.

Linkėtina, kad savoje bendruomenėje sutilptume visi per susitarimą, o ne tik pergalės apšvaigintieji.

Pranas Razgaitis
Seven Hills, Ohio

Aukšinio Kranto Apylinkės pirm. V. Balčiūną tarti žodį susirinkusiems. V. Balčiūnas, padėkojęs už pakvietimą, džiaugėsi, kad "dvi kaimyninės lietuviškos organizacijos sutarė įvykdyti šį minėjimą jungtinėmis pastangomis ir kad toki bendri minėjimai tebūna rengiami ir ateityje".

Po V. Balčiūno žodžio, kun. A. Senkus pakvietė A. Skučą vadovauti šiam minėjimui. A. Skučas paprašė dr. kun. V. Andriušką paskaityti šios dienos invokaciją; ją paskaičius paprašė Martyną Jokūbaitį perskaityti šiai dienai paruoštą paskaitą.

M. Jakūbaitis puikiai paruoštoje paskaitoje priminė visiems tautiečiams, kad Birželio trėmimus vykdė okupantai-bolševikai, "ir jie buvo numatę ištremti iš Lietuvos net 700,000 žmonių; ir tik VI. 22 prasidėjęs karas su naciais šiuos bolševikų planus sukludęs. Toki trėmimai būtų reikę visos lietuvių tautos fizišką sunaikinimą", kalbėjo prelegentas. Jis kvietė visus lietuvius kovoti už lietuvių išlaikymą ir Lietuvos išlaisvinimą.

Po paskaitos solistė J. Meikienė padainavo keletą kompozitorių dainų, už kurias susirinkusieji nepagalėjo gausių plojimų.

Baigdamas minėjimą A. Skučas perskaitė prelato J. Balkūno, Lietuvių Fondo valdytojo laišką, kuriame pastarasis kvietė visus lietuvių kuo gausiausia aukoti VLIKo Lietuvos laisvimo pastangoms paremti. Minėjimas pradėtas JAV ir Lietuvos himnais.

Po minėjimo Lietuvių Klubo šeimininkės visus susirinkusius pavaizdino jų pačių gamintais valgiais ir kavute; gi visi susirinkusieji turėjo progą vienas su kitu pasikalbėti ir prisiminti tolimą ir artimą praeitį. (ba)

■ Iš kitos pusės

DIRVOS 45 Nr. mane grąžino pradėton užmiršti praeitin. Ten 1-mame puslapyje gydytojai "kviečia ieškoti sugyvenimo", o 7-am psl. aprašomos "Rimtos diskusijos... Bendruomenės Reikalais". Abejų rašinių tema ta pati: reikia ieškoti vienybės! Ji mane grąžino praeitin dėl to, kad apie tai rašoma ir vienybės šaukiamasi nuo pat šios emigracijos bangos pradžios t. y. 30 metų.

Ir jei per 30 metų vis dar reikia kartoti tą patį, reikia, kad turime reikalą su jau įsisenėjusia padėtimi, su kuria, rasit, reikėtų susigyventi. Juk vienybės stoka, iš kitos pusės žiūrint, lydėjo visų tautų išsivijimą, ji ne mūsų specifinė žymė. Pagaliau net pačių JAV politikai labai dažnai šaukiasi vienybės, o ir patys pirmieji šio krašto gyventojai — indėnai — sakomą, jau kentėjo nuo to, kad turėjo per daug vadų ir per mažai eilinių karių, kas yra kiekvienos vienybės stokos pagrindinė priežastis.

To paties Nr. 5-me psl., aprašant "Kanados Kultūros Darbuotojų Suvažiavimą", tarp kitko pasakojama, kad iškylus pasiūlymui ruošti tautinių šokių grupių varžybas, buvo įspėta, jog tai gali privesti prie to, kad "paskutines vietas gavusios šokėjų grupės atsisakys dalyvauti" bendroje šventėje.

Cia galima įžiūrėti analogijos su politine veikla, į kurią taip veržiamasi. Jei būtų tik vienas veiksnys, kiti norintieji vadovauti netektų entuziazmo ir ko gero šis tas būtų pražiopsuota. Atseit, organizacijų gausa kartais gali būti ir naudinga, ji leidžia išsiskleisti naujiems talentams. Bet jei jų iš tikro per daug, galėtų padėti oficialios ar neoficialios varžybos.

Pavyzdžiui. Jei užsiprenumeruoji kokį, nors ir visai nereikšmingą anglų kalba laikraštį, gauni jį reguliariai. Tuo tarpu mūsų laikraščiai, atrodo, pristatomi tik su "junk mail", kai yra laiko. Tokia diskriminacija prieštauja įstatymams ir viena iš konkuruojančių veiksmų institucijų prieš išvadodama Lietuvą dar galėtų įrodyti savo pranašumą, padarydama atitinkamus žygius šioje srityje. Juk jei ne mūsų spauda, niekas apie juos ir nežinotų. (vm)

SOVIETAI RYTŲ AFRIKOJE...

(Atkelta iš 1 psl.)

didieji karo laivai ir tanklaiviai juo negali naudotis. Todėl Schlesingeris ragino kongresą nedelsiant nustoti tūpėti ir tuč tuojau skirti reikiamas lėšas baigti Amerikos laivyno aprūpinimo bazę Indijos vandenyno Diego Garcia saloje.

Kitas pavojus iškilo NATO gynybos pietryčių sparnui, kai turkai, susikivirčiję su graikais dėl Kipro salos, jau ruošiasi uždaryti kai kurias amerikiečių bazes Turkijoje. O dalis tų bazių Amerikai turi gyvybinės svarbos — jų dalis įruoštos Juodosios jūros pakrantėse ir ajrūpintos pačiais moderniaisiais radarais įrengimais, kuriais sekamas visas sovietų pietinis rajonas ir jų galimas atominių raketų iššovimas į JAV pusę. Ir viskas tik dėl to, kad kongresas uždėjo Turkijai ginklų tiekimo embargo, kol turkai nepasitrauks iš Kipro. Turkai labai jautrūs žmonės ir, jei Amerikai ir toliau taip su jais elgsis, gali nuversti savo Amerikai palankią vyriausybę.

Dar kitas pavojus atsidarė po to, kai britai šiaurės

jūros dugne tarp Anglijos ir Norvegijos atrado labai gausius naftos šaltinius ir jau pradėjo statyti įrengimus tai naftai eksploatuoti. O tie naftos laukai randasi kaip tik trakte, kuriuo sovietų povandeniniai laivai plaukia iš jų Murmanskos uosto į Atlanto vandenyną ir kitur. Čia jau buvo rašyta, kad sovietai nori atimti iš Norvegijos Spicbergeno salas, kurios kaip tik blokuoja įėjimą į Murmanską. Paskutinėmis dienomis sovietų atominėmis raketomis ginkloti povandeniniai laivai pirmą kartą buvo patebėti į rytus nuo JAV krantų už 350 mylių — reiškia, sovietai jau priartėjo su savo atominiais ginklais į pačią Amerikos panosę. Manoma, kad sovietai, kaip nors darys, kad užkirsti jų laivams kelią šiaurės jūroje, tuo pačiu paimdami į reples NATO jėgas iš šiaurės ir pietų, įskaitant jų bazes Portugalijoje ir likviduojant amerikiečių bazę Lajes Azorų salose. (ab)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

KVIEČIAME PRALEISTI SAVO ATOSTOGAS PIETINĖS NEW JERSEY ATLANTO PAKRAŠČIO GRAŽIAME KURORTE

OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su tekančiais vandenimis kainuoja tarp 50.00 dol. ir 70.00 dol. savaitei dviem asmenims. Šeimyniška nuotaika, švarus ir rūpestingas patarnavimas. Atidari iki rugsėjo pabaigos.

JONAS JASINSKAS

Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave.
Ocean City, N. J. 08226

Telefonai: 399-9871, privatus 399-1221
Area Code 609

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

NAUDOKITĖS PAPIGINTOMIS KAINOMIS RUDENĮ!

5 DIENOS LIETUVOJE (1 diena Kaune)

Skubėkite registruotis — vietų skaičius ribotas!

American Travel Service Bureau praneša, kad dar yra vietų sekančiose grupėse:

#9 — Rugsėjo 1 d. — rugsėjo 16 d. Iš NEW YORKO — \$991.00. Iš CHICAGOS — \$1110.00. 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 4 Talline, 3 Maskvoje.

#10 — Spalio 1 d. — spalio 15 d. Iš NEW YORKO — \$940.00. Iš CHICAGOS — \$1059.00. 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 3 Rygoje, 3 Maskvoje.

#11 — Gruodžio 19 d. — sausio 3 d. Kainos bus paskelbtos vėliau. 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 3 Rygoje, 4 Maskvoje.

KIEKVIENĄ GRUPĘ LYDĖS PATYRĘS KELIONIŲ VADOVAS.

EKSKURSIJOS Į HAWAJUS — lapkričio mėn. 22 d. — gruodžio 6 d. 4 salos. Iš Chicago — \$599.00.

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643
Tel. (312) 238-9787

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalaujamus iškviatimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus — be jokio papildomo mokesčio.

Air fares and contents of this announcement are subject to change and/or government approval.

FOR SALE BY OWNER!

UNIQUE, LARGE (3000 PLUS SQ. FT.)

CUSTOM DESIGNED, QUALITY BUILT HOME

of five levels. Eleven rooms, five bedrooms, three baths, one electric — one natural fireplace, attached two car garage and basement. Beautifully landscaped, 209'x725' (approx. 11 1/2 acre) on a class A highway (M-90), approximately 60 Miles North of Detroit in Lapeer County. Many extras, price reduced from \$89,000.00 to \$50,000.00. Owner being transferred. Up to a total of 29 acres (M/O/L) available if desired, which includes platted and recorded lots, for possible development, this is rolling land with a large Orchard and River running through.

Contact: GEORGE SCRINGER

Phone 313-688-3258, if no answer call 313-475-1347

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

'CIVILINĖ KONFIRMACIJA' OKUPUOTOJE ESTIJOJE

Konfirmacija yra krikščionių ir žydų bažnyčių ceremonija. Vieni ją laiko sakramentu, kiti apeigomis. Visur konfirmacija reiškia jaunuolių įvedimą į pilną, sąmoningą jo tikėjimo išpažinimą. Konfirmuojamas jaunuolis privo lo pažinti tikėjimo pagrindus, normas, duoti atitinkamą priesaiką. Konfirmacija yra tam tikras religinis aktas.

Estijos komjaunimo sąjunga konfirmacijos sąvoką suprofanavo, subolševikino ir susigalvojo savo 'civilinę konfirmaciją'. Apie tai rašo Komsomolskaja Pravda korespondentas L. Ranemets, aplangęs estų komjaunuolių vasaros stovyklą.

Komjaunuolių pirmasis sekretorius I. Toome nusiskundė, kad kapitalistinis užsienis 'daro diversiją' į komjaunuolių pasaulėžiūrą. Diversijos tokios: jūra nuplukdo ant Estijos paplūdimių biblijas, kurios rūpestingai supakuotos plastikiniuose maišeliuose. Iš kur tos paslaptingos siuntos? Gal būt iš kaimyninių valstybių, gal būt iš praplaukiančių laivų? Tai įdomus ir tragiškas mėginimas platinti bibliją bolševikinės prievartos kraštuose.

—Ar tai turi įtakos jaunimui? — pasiteiravo korespondentas.

J. Toome tokioms 'diversijoms' atremti gerai pasirengęs. Jis, tačiau, turėjo prisipažinti, kad religinės nuotikos jaučiamos estų jaunime. Jaunimas noriai eina religinių konfirmacijų. Tai didelis nusikaltimas ateizmo savo religijai pasirinkusioje santvarkoje. Nutarta eiti lengviausiu keliu — imituoti religines apeigas, sekti religines tradicijas. Tačiau į tą apeigų ir tradicijų turinį įnešti savo barbarišką surogata. Taip atsirado 'civilinė konfirmacija'.

Tai priešpastatymas bažnytinėms apeigoms, džiaugėsi komjaunimo sekretorius, 'tai naujos revoliucinės tradicijos'.

Savotiškos blasfemijos keliu, per 'civilines konfirmacijas' komjaunuoliai pasižada kovoti prieš religiją!

Kiekvienas respublikos raionas įpareigotas suorganizuoti 'vasaros stovyklą'. 200-300 stovyklos dalyvių turi savo repertuarą. Tai darbas ar timiausiam kolūkyje, sporto varžybos, laužai. Šie laužai tampa politinio 'auklėjimo' klasėmis. Čia mēto akmenimis į dangų, verčia Dievą ir šventuosius. Visa ši neestetiška klounada palai koma iš valstybės biudžeto, iš išskaitų iš kolūkių pajamų kur jaunuoliai dirba, net iš jaunuolių uždarbių. Taip tikintieji Estijos žmonės, mokėdami mokesčius, priversti talkinti veiklai, kuri nukreip ta prieš jų ideologiją. Tikintieji priversti remti ateistinę veiklą!

Ateistinėje veikloje, propagandoje, šnipinėjime — ateizmas nepristatomas kaip materialistinės filosofijos atšaka. Bolševikinėje interpretacijoje ateizmas yra grubi, įžūli kova prieš bažnyčią. Religinių įsitikinimų asmenys pristatomi kaip sovietinės

santvarkos priešai. Tuo būdu šių dienų ateistinė veikla niekuo nesiskiria nuo pirmųjų revoliucijos periodų kovos. Tas pat barbarizmas, ki to asmens įsitikinimų niekinimas, šnipinėjimas, provokacijos ir teroras. Tada mums puikiai pristato gausi literatūra iš sovietinių valdų. Tai pogrindinė raštija, samizdas, slapti raštai.

Estų jaunimo vasaros stovyklos, kaip sako sekretorius I. Toome, suorganizuotos totalinės stovyklos dalyvio priežiūros būdu. Jaunuolis patenka į tamprų kolektyvą, kur vienas seka kitą, isiklauso į jo kalbas. Ir vienas kita šnipinėja ir rašo slaptus pranešimus.

Tad 'civilinės konfirmacijos' yra ir slaptos milicijos pareigų mokymasis. Gavęs tokios stovyklos baigimo liudijimą, atlikęs bolševikinę 'civilinę konfirmaciją', komjaunuolis yra visapusiškai pasiruošęs tapti geru KGB slaptu informatoriumi.

Komsomolskaja Pravda korespondentas panegiriškai pastebi: — 'ta tradicija vis turtėja ir reikalauja didelės išmonės'.

Vasaros stovyklų komjaunuoliai dažnai randa ant paplūdimių smėlio nežinia iš kur atplukdytas biblijas plastikiniuose maišeliuose. Toks yra sovietinių 'laisvių' paveikslas Estijos okupacijoje.

VLIKO TARYBA POSĖDŽIAVO

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Tarybos posėdyje š.m. birželio 13 d. Kul tūris Židinyje, Brooklyne, dr. Kęstutis Valiūnas informavo dalyvius apie Valdybos atliktus darbus ir politiko aktualijas paskutiniuose dviem mėnesiais. Daug dėmesio buvo kreipiama į pabaigę einančią Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją ir ruošimąsi ginti Lietuvos valstybės reikalus.

Tam reikalui nusistatyta veikti drauge su latviais ir estais ir bendram pasiruošimui birželio 6-8 d.d. buvo sušaukta Pasaulinės Baltų Santalkos konferencija, kurioje dalyvavo ir visų trijų valstybių diplomatojų atstovai. Nusistatyta diplomatams veikti savo keliais ir būdais, o Santalkos dalyviams savo metodais: memorandumais, apsilankymais pritraukiant savas organizacijas, kad jos savo ruožtu darytų atitinka

Juozas Audėnas, Vliko vicepirmininkas, per Radio Liberty, į Lietuvą pasakė šia kalbą:

'Tarybų Sąjungos vyriausybė, susitarusi su nacių Vokietija, savo agresiją prieš Lietuvą pradėjo 1939 metų rugsėjo mėnesi, kai drauge su vokiečiais okupavo Lenkiją. Tarybinė vyriausybė iškviėtė į Maskvą Lietuvos užsienio reikalų ministerio Juozo Urbšio vadovautą delegaciją ir grąšinimais priverstė ją priimti tarybų valdžios reikalavimą — penkiolikai metų įsileisti į Lietuvą Raudonosios Armijos igulas.

Tai buvo pirmasis tarybinės agresijos aktas prieš Lietuvą. 1940 metų gegužės 25 dieną, Lietuvos atstovui Maskvoje dr. Natkevičiui, Molotovas įteikė raštą, kad Lietuvoje neva pradėjo dingti tarybiniai igulos kareiviai. Tai buvo gryna netiesa — piktos valios fabrikacija. Lietuvos vyriausybė sudarė komisiją tiems kaltinimams iširti. Komisijai pirmininkavo teisingumo ministeris dr. Antanas Tamošaitis. Lietuvos vyriausybė pakvietė į komisiją ir Raudonosios Armijos atstovus, tačiau Tarybų Sąjungos vyriausybė savo atstovų nedavė ir iš viso atsisakė su komisija bendradarbiauti.

Šis Lietuvai mestas kaltinimas buvo antrasis tarybinės agresijos aktas. Vokietijos kariuomenė baigiant užimti Prancūziją, Stalinas pasiuntė Hitleriui sveikinimo telegramą ir pačiame karo eigos įtempime Vakaruose, 1940 m. birželio 14-sios naktį, tarybinė vyriausybė įteikė Lietuvai ultimatumą ir reikalavo į jį atsakyti per dešimt valandų.

Tai buvo trečiasis ir lemiantis agresijos aktas. Ultimatumu buvo išdėstyti trys labai griežti reikalavimai, būtent:

PIRMA, kad tuojau būtų atiduoti teismui buvęs vi-

mus žygius. Tarybos nariai išklauė pirmininko pranešimą ir jį diskutavo. Pirmininkas taip pat paminėjo apie gausų susirašinėjimą su Amnesty International dėl Sovietų Sąjungos koncentracijos stovyklose laikomų kalinų. Be to, spalio mėn. Kopenhagoje įvykstančiame Sovietų Sąjungai suruoštame tribunole, bus siunčiami gyvi liudininkai — buvę kalėjimų ir koncentracijų stovyklų kaliniai.

Vliko Valdybos vicepirm. Aleksandras Vakselis supažindino Tarybos narius su in korporuoto Tautos Fondo nuostatais ir gegužės 31 d. įvykusių Tautos Fondo narių suvažiavimu. Pirmasis Fondo narių suvažiavimas pabaigė ligi šiol buvusį organizacijos laikinumą ir šiek tiek pakeitė statutą, bei išrinko Fondo valdymo tarybą. Į ją įėjo prel. Jonas Balakūnas — pirm., Aleksandras Vakselis — vicepirm., Jur

KAIP BUVO SUPLANUOTA AGRESIJA PRIEŠ LIETUVĄ

daus reikalų ministeris Skučas ir valstybės saugumo departamento direktorius Povilaitis, kaip provokacinių veiksmų prieš tarybinę igulą Lietuvoje tiesioginiai kaltininkai.

ANTRA, kad tuoj būtų suformuota Lietuvoje tokia vyriausybė, kuri sugebėtų ir būtų pasiryžusi laiduoti garbingą Tarybų Sąjungos ir Lietuvos savitarpinės pagalbos sutarties įgyvendinimą ir ryžtingai sutramdyti sutarties priešus.

TREČIA, kad tuojau būtų laiduotas laisvas tarybinės kariuomenės, kiek jos bus reikalinga, įleidimas į Lietuvą.

Į šiuos visus reikalavimus Lietuvos vyriausybė turėjo atsakyti iki birželio 15 d. 10 val. ryto. Lietuvos vyriausybės atsakymo negavimas iki to termino būsiąs vertinamas kaip atsisakymas vykdyti aukščiau nurodytus Tarybų Sąjungos reikalavimus.

Gavusi šį ultimatumą, Lietuvos vyriausybė ir kariuomenės vadovybė skubiai t.y. 1940 m. birželio 15 dienos 1 val. ryto, susirinko prezidentūroje posėdžiui, kuriam pirmininkavo pats Respublikos Prezidentas Antanas Smetona. Posėdžio pradžioje ministeris pirmininkas Antanas Merkys perskaitė visus ultimatumus Lietuvai išdėstytus reikalavimus. Prezidentas Smetona pradėjo aiškinti tuos ultimatumus reikalavimus paeiliui. Jie visi rodė Tarybų Sąjungos pasikėsinimą prieš Lietuvos valstybinę nepriklausomybę nes jau žymiai anksčiau buvo žinoma, kad Lietuvos pasienyje Tarybų Sąjunga turėjo sutraukus didelius savo kariuomenės telkinius. Vėliau paaiškėjo, kad ten būta net trijų korpusų.

Maskvos reikalavimai buvo ilgai diskutuoti. Prezidentas ir kai kurie ministrai išsilaikė ultimatumą atmeti, o jei bus jėga veržiamasi į Lietuvą — pasipriešinti ginklu. Kiti posėdžio dalyviai priminė, kad pasienyje yra milžiniški Raudonosios Armijos telkiniai, o viduje igulos, tad stoti į karą prieš Tarybų Sąjungą lietuvių tautai būtų pražūtinga. Po to visų buvo sutarta, kad dėl sutarčių laizymo Tarybinei valdžiai reikia pasiųsti protestą. Pagaliau, vyriausybei pritariant, Prezidentas pavedė generolui Stasiui Raštikiui sudaryti naują vyriausybę ir tuojau vykti į Maskvą išsiaiškinti susidariusią padėtį. Maskva Raštikio kandidatūrą atmetė ir pranešė, kad naujai vyriausybei padėti sudaryti atvyks komisarų tarybos

gis Valaitis, Petras Minkūnas, Augustinas Kuolas, Aleksandras Daunys — nariai. Septintąjį narį išsirinko pati Taryba.

Posėdžiui pirmininkavo dr. Bronius Radzivas, Lietuvos Fronto Bičiulių atstovas. Sekretoriavo Juozas Giedraitis, ūkininkų Sąjungos atstovas.

pirmininko pavaduotojas Dekanozovas.

Neilgai trukus, t.y. birželio 15-sios vidurdienį, tarybiniai tankai pradėjo slinkti per sieną, jų lėktuvai nusileisti mūsų aerodromuose ir visur statyti savo sargybas. Šiuo ketvirtuoju savo brutalių agresijos aktu Tarybų Sąjunga įvykdė seniai suplanuotą Lietuvos okupaciją, kuri tebesitęsė ir dabar. Prezidentas Smetona, palikęs ministeriui pirmininkui Merkiui eiti prezidento pareigas, su prezidentūros štabu ir savo šeima, protesto ženklą, pasitraukė į Vokietiją. Krašto apsaugos ministeris generolas Kazys Musteikis taip pat ten išvyko.

PHILADELPHIJOS TAUTININKŲ IŠVYKA Į GAMTĄ

Žavimės gamtos grožiu ir, sulaukę šiltų vasaros dienų, veržiamės į gamtą pasilepinti žalumynais iškaišytoje aplinkoje.

Tokią į gamtą išvyką-gegužinę — ALT S-gos Philadelphijos skyriaus valdyba suruošė birželio 7 dieną, sukviesdama gražų būrelį savų narių, kurių tarpan mėlai priėmė ir svečius, linksmi pasižmonėti gražioje A. Dilbos sodyboje. Susėdus prie maisto gėrybėmis aprauktų stalų, skyriaus pirm. P. Didelis padarė pranešimą iš įvykusio ALT S-gos seimo gegužės 24 dieną Clevelande.

Gegužinėje buvo prisivaišinta ir prisikalbėta iki sočiai, kaip tai dera lietuvių būdai. Gal kas tars, kad tai buvo "mažos reikšmės" įvykis ir kam čia jį įspaudą iškelti. Betgi, manau, skaičiuotojams yra ir tokie pasirodymai reikšmingi, nes atsiranda puiki proga atnaujinti kaimyninius ryšius, išsipasakoti savo apturėtas laimės ir bėdas ir kt. Užtat sakoma, kad pasikalbėjimas yra vaistai kenčiančiai sėlai. O gi to mes nė vienas nestingame.

Didesniuose renginiuose nėra įmanoma plačiau išsikalbėti rūpimais mūsų tautiniai bendruomeniniais reikalais ir kitų gyvenimo problemų pakeidimais dėl ribotumo laiko ir į parengimų programą įpintų "linksmybių" su šokiais bei trankia muzika. Gaila, kad išvykos į gamtą eina iš mados. Užsidarymas savyje ar vengimas kitaip žiūrinti į tą patį dalyką akivaizdžiai susitiktų, tolygiai artina prie vis didesnio mūsų išsiskaldymo, tautine prasme sunykimo.

Daug kam pasigerėjimą sukėlė šioje gegužinėje dalyvavimas LB krašto valdybos nario Rimo Česonio su

Komisarų Dekanozovas savo grąšinimais sudarė marionetinę Justo Paleckio vyriausybę. Per šią vyriausybę Kremlius į savo rankas paėmė visą Lietuvos gyvenimą.

Tai buvo tarybinės valdžios nuo seniai suplanuota agresija. Tai Maskvoje, liepos 1 d., pats komisarų tarybos pirmininkas Molotovs patvirtino marionetinės Paleckio vyriausybės užsienio reikalų ministeriui Krėvei-Mickevičiui. Cituoju Molotovo žodžius:

'Jeigu dar rusų carai, pradėdant Jonu Baisiuoju, siekė prasiveržti į Baltijos jūras, tai ne dėl asmeniškų užgaidų bet todėl, kad to reikalavo rusų valstybės ir tautos išsivystymo eiga. Būtų nedovantota, kad Tarybų Sąjungos vyriausybė dabar nepasinau dotų proga, kuri gali kitą kartą nepasikartoti'.

(E)

žmona (sakė nerišas savo vardo su užimama vieta toje institucijoje, o tik pasirodo kaip privatus asmuo) ir jie susitikinėjo bei šnekučiavosi su visa eile savų tautiečių tarpe.

Tokių asmenybių pageidautina kuo daugiausiai turėti LB vadovaujamose ar tam kitose veiksmų institucijose (o ir organizacijose), kur turėtų būti suprastas, sakydume, l i a u d i e s balsas.

Ši gegužinė skaitytina buvo pavykusi, prasminga dėl mūsų visų tolimesnės tautinės dvasios susikvėpimo.

J. Bubelis

• **Žmogaus Teisių Departamentas prie Jungtinių Tautų** pranešė BATUNui, kad jo protesto raštas, rašytas vasario 14, dėl areštuotų keturių estų Taline kartu su pridėtais Estijos pogrindinių veikiančių organizacijų (Estų Tautinio Fronto ir Estų Demokratinio Sąjūdžio) memorandumais Jungt. Tautų Generaliniam Sekretoriui yra priimtas ir yra įtrauktas į oficialių konfidencialių dokumentų sąrašą, kuris bus perduotas JT Žmogaus Teisių Komisijai bei pokomisiškai, svarstančiai diskriminaciją ir apsaugą mažumų. Taipgi pranešama, kad nuorašai dokumentacijos šiuo reikalu bus persiųsti ir Sovietų Sąjungai, kuri šiuo protestu yra tiesioginiai apkaltinama

• **Baltų Santalkos Konferencija**, kuri įvyko birželio 6-8 Upsala kolegijoje, East Orange mieste, New Jersey, priėmė rezoliuciją, kad, išvengus dažnai pasikartojančios dublikacijos bei kompromitacijos, BATUNas yra pripažįstamas kaip pagrindinis veiksnys veiklos koordinacijai Jungtinėse Tautose, tariantis ir palaikant abipusius ryšius su visais centriniais pabaltiečių veiksniais.

• **Kęstutis K. Miklas**, UBA-BATUNo vykdomasis pirmininkas, nuo birželio 27 iki liepos 5 dalyvauja Amerikos Bibliotekų Sąjungos metiniame suvažiavime San Francisco mieste. Inž. K. Miklas dalyvaus seminaruose, kurie liečia valstybinę dokumentaciją ir jos išplėtimą platesniam panaudojimui bibliotekose.

Viešėdami Chicagoje aplankykite MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

K a i n o s ž e m o s — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

PORTUGALIJA LAUKIA NAUJO STEBUKLO

BRONIUS AUSROTAS

JAV konservatorių - nuosaikiųjų sluoksniuose plačiai žinomas žurnalistas Paul Scott š.m. balandžio pabaigoje lankėsi Portugalijoje. Jo išsamus ir objektyvus straipsnis apie būklę Fatimos žemėje buvo atspausdintas The Review of the News savaitraštyje š.m. V.21 laidoje. Autorius pats stebėjo vykusius rinkimus į Konstitucinį Seimą ir savo išpučius atpasakojo JAV skaitytojams. To straipsnio santrauka čia pateikiu ir Dirvos skaitytojams.

Autorius galvoja, kad 'kurio keliu šiaandien bėpauks Portugalija, ja paseks ir visos laisvosios pasaulis; šiuo metu Portugalijoje susitiko žūtbutinėje kovoje du tikėjimai: viena atstovauja Maskvos Kompartijos Bažnyčia, kita - Amžinoji Bažnyčia. Šie du tikėjimai yra užėmę aiškias pozicijas: pirmasis baigia įsistiprinti Portugalijos miestuose, antrasis plačiame ir kalnuotame krašte.

Straipsnyje rašoma, kad Portugalijos ir jos Atlanto salų (Azorų) svarba yra tokia milžiniška NATO valstybėms, kad nuo Portugalijos pasirinkto istorinio kelio priklausys ne tik 8,5 milijonų portugalų, bet ir visos Vakarų civilizacijos likimas.

Naujas tikėjimas į komunistų labai greitai plito krašte ir, vos per metus laiko, susirinko armija naujų tikinčiųjų. Matydami tokią būklę ir Vatikanas ne juokais susirūpino. Pagal pasaulį prasišverbiančias žinias, popiežius Paulius VI sukvietė į Romą visus ištikimus katalikų tikėjimo vadus; į Romą taip pat buvo pakviesti ir katalikai JAV vyskupai. Esą popiežius išpėjęs savo kviestinius, kad 'Portugalijai grasi-

na dvi jėgos: viena jų aiški sėdi Maskvoje, gi antroji kyli iš Washingtono'. Popiežiaus nuomone, tos stiprios jėgos stengiasi sugriauti tikėjimo tvirtovę Portugalijoje, kuri katalikų pasaulyje yra skaitoma Marijos žemiškoji buveinė. Kaip žinoma, Marija nepersenai buvusi išrinkta ir Bažnyčios Motina.

Ši Portugalijoje vykstanti kova yra lyginama su šėtonų ir angelų mistiškais kovomis danguje. Nes gi ligi pastarųjų metų, kaip Roma taip ir Lisabona yra buvusios dvi katalikybės tvirtovės. Šiaandien, tačiau, Lisabonoje kiekvienas stebėtojas jau gali įžiūrėti tos artėjančios kovos ženklus.

Taip pav. turistai pasiekę Lisaboną šiaandien nustebę visur mato plevėsuojančias vėliavas su kiju ir pjautuvu bei su sugniaužtu kumščiu. Sakytumei, kad patekai ne į NATO kraštą, bet už geležinės uždangos. Šios vėliavos ir kumščiai sveikina keilaukinę ne tik nuo viešų valdžios kontroliuojamų pastatų, bet jų nepagailėta aplinti ir bažnyčių sienas. Aišku, kad 'šios dekoracijos' Portugalijos sostinėje yra gaminamos iš milijoninių SSSR fondų, kurių sumos plačiomis srovėmis šiaandien plaukia į buvusią NATO Europos vakarinės pakrantės tvirtovę. Šios, kruviną siaubą primenančios, vėliavos rikiuojasi su kryžiais, kurie Lisabonos gausių bažnyčių fonuose atsispindi miesto 'dangaus linijoje'.

Prisimenant š.m. IV.25 įvykusius taip vadinamus rinkimus į Portugalijos Konstitucinį Seimą, tenka pasakyti, kad ir Kariškoji Chunta nesitikėjo tokio menko savo globojamų komunistų pasirodymo. Tikima, kad

krašto katalikai - balsuotojai nežiūrėdami grąšinių, balsavo už socialistus ir kitų partijų kariškų diktatorių ne išcenzūruotus kandidatus.

Paul Scott, buvdamas Portugalijoje, gerokai susipažino ir su politiškų teroru, kuris, jo nuomone, 'šiuo metu bujoja visame krašte'. Žinoma, dar nebuvo įvykdyta viešų sušaudymo egzekucijų, tai gal tik dėl to, kad ir senieji Portugalijos istatymai draudė vykdyti mirties sprendimus nuteistiesiems. Tačiau krašto kalėjimai yra perpildyti politinių kalinių, kurių skaičius visą laiką auga. Šiuo metu, tuose nelaisvės namuose, jau prisikaupė virš 3,200 asmenų! Kai tuo tarpu, prieš metus laiko, kai 'Portugalija išsilaisvino iš "kruvinos" Salazaro - Caetano diktatūros, visuose krašto kalėjimuose politinių kalinių tesuskaičiuota vos 75 sielos', sako autorius. Pastarosios žinios yra sutiktos su maisto daviniais skiriamais kaliniams krašto kalėjimuose.

Žvalgybos organizacijų yra nustatyta, kad JAV kompartija yra išleidusi stambias pinigų sumas Portugalijos komunistų veikimui sustiprinti. Tikima, kad Amerikos KP yra nusiuntusi į Portugaliją daugiau savo agentų, negu kad toji išgarsintoji CIA. Yra nustatyta, kad JAV KP pradžioje savo agentus siųsdavo į 'kursus' Kubon, iš kurios, po pagrindinio apmokymo, šie instruktoriai buvo permetami į Portugaliją. Didžiojoje šie agentai - tai Ispanijos Civiliniame kare JAV dalyvavusių veteranų vaikai, JAV komunistinė grietinėlė. Jie

KAI STINGA LINKSMŲ ŽINIŲ

RAPOLAS DAUKŠA

Kaip žinoma ne vienam linksmų naujienų su šakėmis nepasikabinsi. Pincetu galima parankioti. Bet ir tai gan nuobodūs knibinėjimas.

Ne visai liūdna žinia Indokininis įvykiai, jeigu surišime su 'superb Henry' sutartimis ir pažadais "nepalikti vienu mūsų sąjungininkų" Iš to galim pasakyti 'superb Henry' neparduos Baltijos valstybių. (Jeigu kaina bus neatitinkanti.)

Bet tai tik vėjuose pelai, palyginus su liaudies veikėju Bala Abcugas. Ji, su milžiniška skyrbėle ir ne mažesne burna, siono vaikams padedant, surado CIA pačias šaknis. Atkasė, darbavosi ta liaudies duktė Bala. Paaiškėjo beveik neįtikinamai tikros žinios apie CIA veiklą prieš I-ji karą. Pasirodo, studentą Princip

dabar aistringai darbuojasi Portugalijoje.

Šiuo metu PKP jau kontroliuoja Portugalijos miestus, panašiai kaip tokia kontrolė yra vykdoma Havanoje ar Maskvoje, per gatvių blokus patikėtinius. Tikima, kad komunistai be didelio vargo galėtų užimti svarbiuosius krašto mazgus. Tačiau kol kas jie prisibijo krašto nuosaikiųjų jėgų, kurių dar yra nemaž susitelkę krašto kariškose jėgose. Manoma, kad daug motorizuotų ir šarvuotų pajėgų vadovų, lygiai kaip ir garo aviacijos karininkų, yra labai priešingi komunistų išgalėjimui Portugalijoje. Tačiau anksčiau ar vėliau šios dvi jėgos, atstovau-

jančios du tikėjimus, privalsės susidurti.

buvo užverbavę CIA viršūnės. Žinoma, labai slapta. Bala ir kaina sužinojusi: trys milijonai ir septyniolika dolerių kaštavo užverbavimas Principo. Valkatėlė tas studentas Princip, bet kaina žinojo! Gal jis nuėjau, kokia košė užvirs nušovus Austro-Vengrijos sosto ipėdinį.

Dabar idomiais seksime kolumnistus, kurie su Balos pagalba ieško kokia mirtimi mirė Rusijos carienė Kotryna I-ji, kurią padėjo numarinti CIA užverbuoti trys popai, viena akla burtininkė, du viengungiai karininkai iš III-jo ulonų pulko.

Nuostabios knyslės reikia išknaisioti tokius dalykus, bet ką reiškia Balos genijai.

Dabar Bala surado dar nuostabesnę CIA planą sudaryti kiekvienam JAV gyviui asmeninę bylą. Pagal asmenybės svorį. Sakykim, Cahrles Pinch yra šunų augintojas. Augina, medžioti moko, atskirti vagį nuo sukčiaus, kongresmaną nuo burtininkės, Maskvos patikėtinį nuo Arabijos ar Izraelio lobysto. Šunų augintojas, kaip matote, per savo šunis gali milžinišką blėdį ar gerį padaryti šaliai. Net didesnį, negu iš priešakio rusva, o nugaroje visai raudona kongresmanė. Tokiu būdu šunų augintoja būtina sekti, užvesti kelias bylas: kiek išaugina šunų, kokios veislės, kokių spalvų ir kiek spalvų šuva turi, kokias kalbas išmoka šuva, kokias dainas ar muziką mėgsta?

Kas surado CIA archyvus, atskleidė bylas užvestas šunų augintojams ir jų auklėtiniais - šunims? Kas tiek laiko ir energijos paaukojo, kol surado kokias šunys CIA išdarinėja su šunimis t.y. kam panaudoja labai smulkias, milžiniškas bylas CIA jau daugelį metų?

Bala Abcugas, su byla rankose už didelio stalo visam pasauliui parodė CIA reakcionieriškas užmačias - užverbuoti šunis. Savaime aišku, tvirtina Bala, tokios bylos užvestos ir kačių augintojams. Katės kaip ir šunys galima paruošti viskam. Gali CIA išmokyti katę sekti savo šeimnininką. Saky-

sim, bankininką Issak Švindlerį CIA įtaria ... Įtaria. Ir to užtenka, pagal Bala Abcugą! Ir štai, visą JAV gyvenimą beveik voro tinklu apsupusi CIA prieina prie bankininko katės. Pamažu per katinus - meilužius, su mikrofonais po uodegomis ir kaklais CIA seka Issak Švindlerio visą gyvenimą. Dieną ir naktį. Visas šventas privatus gyvenimas per katę sekamas, privatumas laužomas, net socialinis šeimyninis Švindlerio gyvenimas virsta siaubu: jį persekioja juoda katė, kurią jis... nuo žmonos slėpdamasis - slapčia myli, ir tokiu būdu pasidaro milės trikampis, kurį išnaudoja CIA. Dama virsta tragedija. Genijaus žyme pažymėtas rašytojas Rothman susidomi bankininko, katės ir bankininkienės meilės trikampiu ir CIA išbrovimu. Rothman parašo romaną. Romaną suka į filmą Hollywoodas. CBS TV parodo milijonams žiūrovų. Ir taip toliau, ir taip toliau.

Sunų ir kačių sekimas ir ruošimas šnipinėjimui, sabotavimui, šantažui, ragunų gaudymui, Kremliaus numylėtinių sekimui jau daugelį metų CIA naudojamas. Ir tam išleidžiama šimtai milijonų taksų mokėtojų dolerių. Iki šiol taksų mokėtojai to nežinojo. Ir, jeigu ne Bala Abcugas ar kas būtų žinoję? Pasakykite! Štai ir yra ta linksmoji mūsų dienų žinia, kurių taip mažai išgirstame. Ne šakėmis kabiname, bet pincetu vos vos išpešame.

ŠAULIŲ KULTŪRINIS SAVAITGALIS

Šaulių Sąjunga Tremtyje š. m. liepos 3-6 dienomis Kanadoje, Naujoje Wasagoje, prie Georgian Bay, Tėvų Pranciškonų stovyklavietėje, rengia kultūrinį savaitgalį, į kurį kviečiami visi šauliai ir šaulės.

Programa bus įvairi ir įdomi. Norintieji gali vykti ir anksčiau. Stovyklos patalpos bus atidarytos nuo birželio 30 d. Kas norėtų ilgiau Wasaga Beach paatostogauti turi susitarti su stovyklos vadovu. Mokestis už stovyklavimą vienam asmeniui 27 dol. Patalinę reikia turėti savo.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 1/4 % — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2 % — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4 % — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2 % — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.L.C.

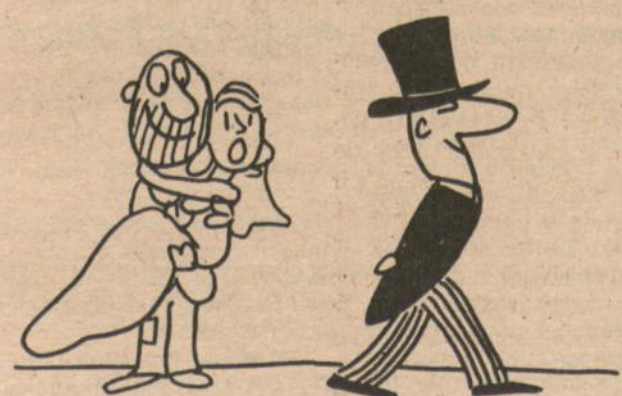
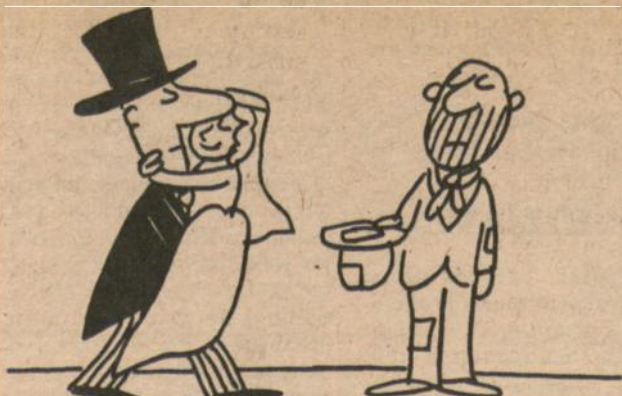
Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Be žodžių...

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN or 1ST CLASS SKILLED MAINTENANCE ELECTRICIAN AND MACHINE REPAIRMEN

We have immediate openings for skilled electricians and machine repair who have experience in the maintenance of heavy production machinery with AC/DC drives and plant utilities.

- We have exceptional policies for all employees, including:
- AN EXCELLENT SEMI-MONTHLY SALARY PLUS OVERTIME
- AN ANNUAL BONUS
- DEFERRED COMPENSATION
- COMPLETE MEDICAL COVERAGE (INCLUDING MAJOR MEDICAL)
- LIFE INSURANCE
- SALARY CONTINUATION IN THE EVENT OF ILLNESS
- MANY MORE

Apply call or write to: Personnel Mgr.

hoover-UGINE
COMPANY

3835 Lemon Creek Rd., Box 35
Bridgman, Michigan 49106
Phone: Area 616-465-3300

We are an equal opportunity employer.

(49-51)

Džiaugsmą, poilsį ir sveikatą jums suteiks atostogos prie Adirondakų kalnų perlo —

LAKE GEORGE, N.Y.

lietuvių SLVYVŲ vasarvietėje

Blue Water MANOR

vienoje pirmaujančių visame Lake George rajone

KALNŲ oras, nuostabi gamta — ežeras vienas iš gražiausių pasaulyje su 300 salų ir krištoliniu vandeniu.

PATOGIOS patalpos, geras maistas.

SVEČIAMS NEMOKAMAI: nuosavas 500 pėdų pločio puikus pliažas, kasdieninės išvykos motorlaiviu, vandens ski (yra instruktoriai), įvairios valtys — irklinės, burinės, canoes ir kt. Maudymosi baseinas stikliniame pastate. Tenisas, ping-pong, kroatetas ir tt. Vakaraus saleje koncertai, vaidinimai, šokiai ir kt. pramogos.

IDEALI VIETA JAUNAVEDŽIAMS
Šalia vasarvietės išnuomojamos patalpos ir be maisto (su įrengtom virtuvėm).

Nuo New Yorko per 200 mylių, 13 New York Thruway Exit 24, 1 Northway 87 iki Lake George Village; 15 ten 9N keliu 7 myl. į šiaurę. Vasarvietę skelbiama N.Y. Times ir Daily News sekmad. laidos.

Rezervacijų ir informacijų reikalu kreiptis:

BLUE WATER MANOR
DIAMOND POINT, N.Y. 12824 Tel. (518) NH 4-5071

SIGN MEN

PAINTERS — ERECTORS
SERVICE MEN — FABRICATORS

Phone or write

INDUSTRIAL ELECTRIC INC.
3227 Magazine St. (504) 891-6311
P. O. Box 53375, New Orleans, La. 70153

An Equal Opportunity Employer

(42-49)

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2100-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Škirpos "vadizmas" atsiminimuose

ALGIRDAS BUDRECKIS

Neseniai dienos šviesą išvydo Kazio Škirpos atsiminimai apie 1941 metų sukilimą, atseit: "Sukilimas Lietuvos Suverenumui Atstatyti". Antrinis veikalo pavadinimas "Dokumentinė Apžvalga" duoda suprasti, jog "Sukilimo" apimtis yra kiek platesnė už asmeninius prisiminimus bei pergyvenimų nuotaikas. Pulk. Škirpa taipogi surinko ir atskleidė LAF bei vokiečių dokumentus, kurie liečia 1941 m. sukilimo planavimą, organizavimą ir pagaliau vykdymą. Pagrindinio veikėjo akimis žiūrint, autorius pakomentuoja ir įvertina kitų aktyvistų atsiminimus bei aprašymus.

Suprantama, jog atsiminimai-memuarai yra labai subjektyvus dalykas. Noromis nenoromis išlenda "asmens sąskaitos", pasiteisinimas, kitų bendrininkų išgyrimai ar papeikimai. Pvz. tur būt nėra tokio Dirvos skaitytojo, kuris nežinotų iš anksto pulk. Škirpos antagonistinį nusiteikimą prieš Prezidentą A. Smetoną ir generolą St. Raštikį. Užtat neverta ir toliau komentuoti apie tai.

Pulk. Škirpa yra ugningo būdo ir nelankstaus nusistatymo žmogus. Šis savitumas yra jo, kaip kariškio, stiprybės šaltinis. Bet toks kietas nusistatymas yra taipgi akloji vieta. Pas pulk. Škirpą tas kietas savo neklaidingumo nusistatymas yra nuėjęs iki tokio laipsnio, kad jisai primygtinai šaukia "balta!", nors prieš akis yra juoda.

Šis savo veikale užsiginčijo, kad generolas Raštikis nesupranta skirtumo tarp "valstybės vado" ir kovos organizacijos "vadovavimo nusistatymo" (Sukilimas, psl. 574). Iš tikro nėra skirtumo tarp karinės hierarchijos, pogrindžio vadovybės ir autoritetinio režimo. Visos organizacijos, įskaitant ir valstybę, yra pagrįstos klusnumu vadui. Be to, Škirpos "Sukilime" nėra objektyvaus kriterijaus, kas liečia vadizmą. Škirpai Smetonos vadizmas yra neigiamas reiškinys, o Škirpos vadizmas yra politinis būtinumas.

Kadangi pulk. Škirpa save skaito liberaliu demokratu, jam nepatinka, kai kiti jį apibūdina vadistu. Štai savo veikale Škirpa puola Raštikį: "Čia gal nebūčiau ėmėsis gen. Raštikio paskleisti neteisingą informaciją pakomentuoti, jei ji nebūtų turėjusi žalingų pasekmių. Viena iš tokių pasekmių buvo ši: priimdamas gen. Raštikio klaidingą tvirtinimą už tikrą pinigą, Algirdas M. Budreckis savo akademine studijoje apie 1941 m. birželio 23 dienos sukilimą magistro moksliniam laipsniui įgyti... be jokios blogos valios nukrypo nuo ano meto tikrosios padėties, tvirtindamas (Algirdas M. Budreckis. The Lithuanian National Revolt of 1941, psl. 29): — The Berlin LAF program contained totalitarian tendencies, with emphasis on the leader prin-

ciple, and elements of racism... The principles were clearly stated in the LAF Statute prepared by Škirpa. Lithuania was to be governed by a leader (Vadas), chosen by collective means, until the convening of an elected congress. —

Knygoje yra ir daugiau vietų, kur jos autorius, Lietuvoje anuo metu nebuvęs ir lietuvių tautos kančių po sovietų okupacija neiškenčijęs, buvo neobjektyvių šaltinių panašiai suklaidintas, tuo prieš savo norą aptemdydamas savo studijos mokslinę vertę. Suprantu, kad jam, išaugusiam Amerikos laisvųjų atmosferoje, negalėjo būti lengva atskirti pelus nuo grūdų ano meto LAF veikloje... vargu ar užjūrio lietuviui begalė jo būti suprantami iš viso." (Sukilimas, psl. 575).

Na, ir mano teiginys, "Lithuania was to be governed by a leader (Vadas)", užkliūvo pulk. Škirpai. Jis ėmėsi pigios ad persona argumentacijos: "išaugęs Amerikos laisvųjų atmosferoje" (lyg tai nulemtų sugėbėjimą nagrinėti ir įvertinti autentiškus istorinius šaltinius), "negalėjo būti lengva atskirti pelus nuo grūdų... vargu ar užjūrio lietuviui begalė jo būti suprantami iš viso" (jei Lithuanian National Revolt būtų buvęs parašytas 1941 metais — sutinku, taipgi sutinku, jei A. M. B. būtų 1962 metais tenkinęs vien JAV lietuvių laikraščių ir tuometinės amerikinės periodikos).

Apie Škirpos užgauliojančią pastabą, kad negalėjau atskirti pelus nuo grūdų, noriu mielam pulkininkui priminti, kad sugėbui atskirti ožį nuo avių, kuinį nuo šerno, aro pokylį nuo varno nuopuolio. Bet prie reikalo, pulk. Škirpa su jam įprasta braviūra tvirtina, kad buvau "neobjektyvių šaltinių panašiai suklaidintas". Čia memuaristas į deguto statinę įklimplo. Mat, tas neobjektyvus šaltinis buvo pats Kazys Škirpa!

1962 m. rugpiučio 10 d. pulk. Škirpa maloniai mane priėmė savo namuose ir per 12 valandų išsikalbėjome. Jisai labai detalai atsakinėjo į mano visus klausimus ir juos dar patikslino. Maždaug 11 val. vakare jis savo seifą atidarė ir buto salione parodė LAF raštų originalus. Man teko peržiūrėti šiuos dokumentus: Lietuvių Aktyvistų Fronto Platformos Metmenys (1940. XI. 17). Buvo ir kitų dokumentų, bet kadangi pulk. Škirpa man pasakė, kad jisai planuoja paskelbti savo atsiminimus apie sukilimą, jam pažadėjau "neužbėgti už akių". Buvo išsikalbėti apie LAF vadizmą ir reikalingumą Berlyne apsimesti palankiais Hitlerio Naujajai Europai. Kažkodėl pulk. Škirpa šoko mane ir gen. Raštikį pulti, užmiršdamas labai svarbu mano komentarą apie šį vadizmą: "This was done to impress Nazi officials. Actually, the LAF in Lithuania was unaware of this 'official'

ideology, because of the difficulty of maintaining clandestine communications." (The Lithuanian National Revolt, psl. 29).

Iš tikro K. Škirpos iškeltos kontroversijos, po 34 metų, teturi tik spekuliatyvinės vertės. Būtent, kaip pulk. Škirpos vadovaujamas LAF būtų tvarkėsi Lietuvoje. Juk, 1940-1941 m. Lietuvių Aktyvistų Fronto užuomazgas Berlyne rimtai svarstė, kaip tvarkyti išvaduotą Lietuvą. Žinoma, LAF štabai Kaune ir Vilniuje, gerai pagaudami tautos pulsą, būtų kitaip atstatę Lietuvos valstybę. Bet, prileiskime, kad pulk. Škirpos svajonės ir planai būtų išsipildę.

Kokš gi būtų buvęs Škirpos autoritetinis režimas? Leisiu Dirvos skaitytojams patiemis spręsti. Cituoju, kaip įrodymą, K. Škirpos paruoštą dokumentą, "Lietuvių Aktyvistų Fronto Įstatai", kuris tilpo "Sukilimo" originaliame rankraštyje, bet vėliau praleistas spausdintame veikale. Visi teksto pabrūkimai yra mano. Tikslas įrodyti iki kokių laipsnių Škirpa 1941 m. galvojęs įvesti vadizmą:

Lietuvių Aktyvistų Fronto Įstatai

I. Tikslas. Pagrindiniai Uždaviniai:

... 3. Lemti krašto tvarkymą ir valdymą naujais, sveikais ir teisingais pagrindais, ...

5. gerbti, ginti ir ugdyti kilniusius lietuvių tautos papročius, ... saugoti jos rasinį tyrumą ir išlaikyti jos istorinę garbę,

6. Vykdyti visose srityse paspartinta kūryba ir ugdyti intensyvią pažangą.

II. Organizacija.

A. LAF Vyriausioji Vadovybė.

... 3) Viso Lietuvių Aktyvistų Sąjūdžio priešakyje stovi vyriausias lietuvių aktyvistų fronto vadas. Siekdamas vykdyti Lietuvių Aktyvistų Sąjūdžio idealus ir uždavinius, jis vadovauja ir naudoja visomis Lietuvių Aktyvistų Fronto jėgomis savo nuožiūra. Jo įsakymai ir nurodymai yra privalomi visiems Lietuvių Aktyvistų Fronto nariams ir turi būti griežtai vykdomi.

4) Pirmuoju Lietuvių Aktyvistų Fronto Vyriausiojo Vado skaitomas mūsų tautos sūnus, savo darbu ir asmeniniu pasiaukimu lemiamas paveiklis Lietuvos prisikėlimą naujam nepriklausomam valstybiniam gyvenimui. (Ši mesianistinė panegirika šlovina Škirpos užimtą vaidmenį — A. M. B.).

Apie tokio asmens pasireikimą sprendžia pirmasis Lietuvių Aktyvistų Fronto didysis kongresas. (Nė užuominos apie tokio vyriausio vado rinkimus ar atleidimą. — A. M. B.).

... 6) Lietuvių Aktyvistų Fronto vyr. vadas skiria nuolatinį pavaduotoją.

7) Sprendimams paruošti vyr. vado tarnyboje yra LAF generalinis sekretorius. Priešaky yra generalinis sekretorius. LAF

generalinį sekretorių ir vadovų vadovus skiria ir atleidžia LAF vyr. vadas.

LAF generalinio sekretoriato funkcionavimą nustato atskiras statutas, vyr. vado tvirtinamas.

... 8) Pagrindiniams ir bendriems LAF veiklos klausimams aptarti prie LAF vyr. vado sudaroma Lietuvių Aktyvistų Fronto Taryba, vadinama Lietuvių Aktyvistų Fronto vadija, kurios nuolatinė sudėtis yra šitokia: 1. pirmininkas — LAF vyriausias vadas. Be to, LAF vyr. vadas, reikalui esant, skiria ir kitus asmenis nuolatiniams LAF vadijos nariais arba juos kviečia dalyvauti jos posėdžiuose sprendžiant specialius klausimus.

LAF vadijos nutarimai vyr. vadui turi patariamąsios galios.

B. LAF Padaliniai.

... 10) LAF apygardų skaičių ir jų ribas nustato LAF vyr. vadas.

11) LAF apygardai vadovauja apygardos vadas, vyr. vado skiriamas ir atleidžiamas. Jis priklauso vyr. vado betarpiškai.

16) Kiekvienoje apygardoje apskrčių ir jų ribas nustato atitinkamas apygardos vadas.

17) LAF apskrčių vado vada, LAF vyr. vado skiriamas ir atleidžiamas, apygardos vadui pristačius.

... 22) LAF apylinkių skaičių ir jų ribas nustato apskrities vadas.

23) LAF apylinkės vado vada, LAF apygardos vado skiriamas ir atleidžiamas, apskrities vadui pristačius. Apylinkės vadas betarpiškai priklauso apskrities vado.

... 29) Branduoliui vadovauja branduolio vadas, skiriamas ir atleidžiamas apskrities vado, apylinkės vadui pristačius, branduolio vadas betarpiškai priklauso apylinkės vado.

(37-tas paragrafas panašiai išdėsto padalinio vado paskyrimą).

... 57) Be teismo sprendimo iš LAF narių skaičiaus gali pašalinti LAF vyr. vadas: 1. paskirą LAF narį, 2. LAF padalinio vadą, 3. visą LAF padalinį, jeigu jo nariai kolektyviškai nusikalsta LAF drausmei arba veikia prieš LAF ir jo siekiamus tikslus.

... 75) Visuotinis LAF susirinkimas šaupiamas vieną kartą per metus. Jis vadinasi LAF didžiojo kongresu. Didįjį kongresą šaukia LAF vyr. vadas.

... 82) TDA (Tautinio Darbo Apsauga) priešakyje yra TDA vadas, LAF vyr. vadui betarpiškai. TDA vadas asmeniškai atsako prieš LAF vyr. vadą už TDA tvarkymą, paruošimą, apmokymą, drausmę ir vadovavimą.

83) TDA organizaciją nustato atskiras statutas, LAF vyr. vado tvirtinamas.

... 85) Darbo Fronto vadas LAF vyr. vado skiriamas ir atleidžiamas ir šiam betarpiškai priklausomas.

86) Darbo Fronto organizacija nustato atskiras statutas, LAF vyr. vado tvirtinamas.

LAF Įstatai taip pat numatė ir kitus Frontus, jų vadų skyrimą ir atskirą statutą, kurį LAF vyr. vadas tvirtina, atseit: Ūkininkų Frontas (#89 ir #90), Moterų Frontas (#92 ir

(Nukelta į 6 psl.)

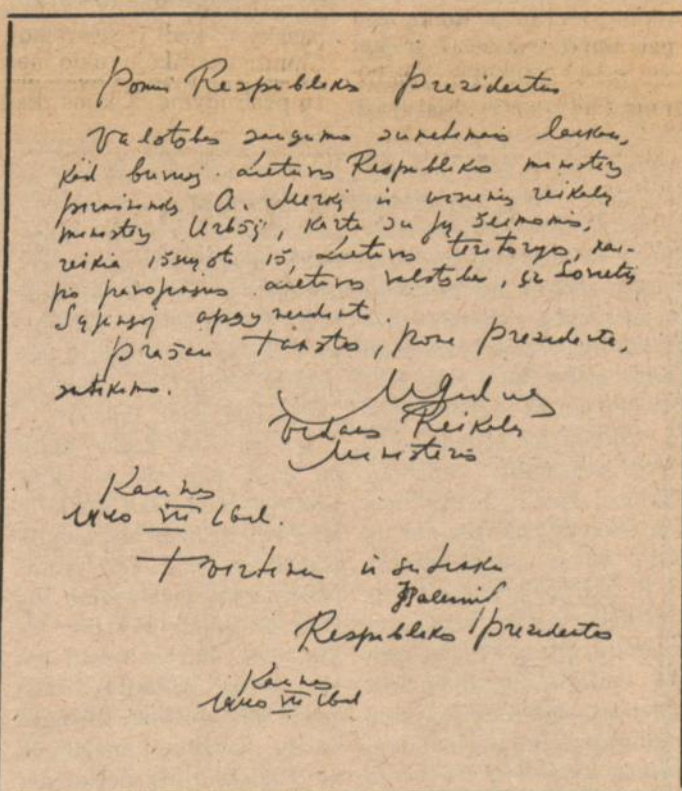
Lietuvos užs. reik. ministras Urbšys su žmona kai buvo M. Gedvilos įsakymu ištremti į Sibirą.

MELŲ KARAVANAS IŠ 'VAGOS' LEIDYKLOS

Su melu toli nenuėisi, sako lietuvių patarlė. Bet Mečislovas Gedvilas su melu gyvena ilgai. Pagaliau jis nutarė visus melus, kuriuos kada nors buvo sakęs, sudėti į knygą, apvainikuoti naujais melais ir tokiu būdu priartėti prie Justo Paleckio memuarinių stebuklų. Mečislovas Gedvilas parašė atsiminimų knygą "Lietuvos posūkis". Netrukus leidykla "Vaga" išperės ją, Gedvilos apvaisintą kiaušinių žurnalas "Švyturys", ne-

koreguoja. Jokios revoliucinės situacijos tą dieną Lietuvoje nebuvo. Tai buvo sovietinės karinės okupacijos diena. Per Lietuvą dundėjo sovietiniai tankai, lietuviai apmaudžiai stebėjo okupacijos faktą.

Autorius nuverkšlena, kad jis vargingai laikėsi Lietuvos laikais, ragavęs Varnių konc. stovyklos. Istoriškai realybė koreguoja, kad Lietuvos laikais autorius gyveno ištaigingiau už daugelį. Jis buvo Telšių apy-

Istorinis dokumentas... Gedvilas net nedavė Paleckiiui kitaip pasisakyti, o savo ranka už Paleckį įrašė "Tvirtinu ir sutinku".

kantraudamas, parodė būsimo knygos fragmentą ir pasaulis "apturėjo" naują istorinės tiesos klastotoją. Aptariamas atsiminimų ragmentas, įdėtas žurnale (nr. 10), apima 1940-ųjų metų birželio-rugpiučio įvykius. Sešių skilčių apimtyje Mečislovas Gedvilas pamelavo arba iškrepė istorinę tiesą mažžiausia 25 kartus. Suprantama, Dirva neturi tiek laiko ir popieriaus, kad vertėtų gaudyti melagį lygiai 25 kart už liežuviu. Tenka įvertinti parengtos knygos esmę. Tenka, kartu, pastebėti, ko verti atsiminimai asmenų, kurie karmo praeitį, kaip jam pačiam naudinga, kaip įvairūs komencoriai padiktuoja.

M. Gedvilas tvirtina, kad 1940 metų birželio 15 dieną Lietuvoje "susidarė revoliucinė situacija". Istorija jį

(Nukelta į 6 psl.)

ŠKIRPOS 'VADIZMAS'...

(Atkelta iš 5 psl.)

#93), Kultūrininkų Frontas (#95 ir #96), Jaunuomenės Frontas (#98 ir #99), ir Užsienio Lietuvių Frontas (#100 ir #101).

Dar buvo numatyti vadinaimi barai, būtent: "102) Dorovingumo Baras, Teisingumo Baras, Sveikatinimo Baras, Labdarybės Baras ir kt. turi savo vadus, LAF vyr. vado skiriamas. Jų organizacijas nustato atskiri statutai, LAF vyr. vado tvirtinami."

LAF saugumas buvo vyriausio vado rankose: "105) LAF saugumo organizaciją ir veikimą nustato atskiras, LAF vyr. vado tvirtinamas, statutas."

Pagaliau ir Skyrius VIII Baigiamieji Nuostatai suteikia nepaprastą galią škirpai, būtent: "106) Šiems įstatams vykdyti LAF vyriausias vadas leidžia įsakymus ir instrukcijas."

Ar šitie imponantiški įstatai nedviprasmiškai apibūdina, bent teoretinėje plotmėje, vadistinį sąjūdį? Net ir Amerikoje užaugęs ir "laisvių atmosferos" kvepuojąs asmuo gali matyti, kad LAF įstatai numatė totalistinę, visas sritis apimančią ir drausminančią kariškai-politišką organizaciją, kuri užimtų atstatytos Lietuvos valstybines funkcijas. LAF įstatai aiškiai numatė diktatorišką, korporacinę santvarką. Šitai piramidės pavidalo hierarchiją vadovaujant vyriausias vadas, kuris faktinai prieš nieką nebūtų atsakingas, kuris atliktų teisminę funkciją, kuris tvirtintų (ar atmetų) korporacinius statusus, vienas leistų įsakymus, instrukcijas ir baustų nusikaltėlius. Net vadinamo LAF didžiojo kongreso šaukimas priklausytų nuo vyriausio vado, kuris be abejo ir nustatytų rinkiminę reguliaviną. Toks vyriausias vadas aišku buvo pats Kazys Škirpa. Jo suprojektuota rezistencinė organizacija buvo persunkta vadizmu. Tikiuos, kad ir tuometinės Lietuvos gyventojas, jei jis būtų buvęs supažindintas su K. Škirpos grandioziniais įstatais, sutiktų, kad susumuojant kitaip nebūtų galimą bešališkai apibūdinti Škirpos organizaciją, kaip vadistinę. Tikiuos, kad daugumas aktyvistų Lietuvoje širdyje nepritarė tokiai

MELŲ KARAVANAS...

(Atkelta iš 5 psl.) įsakymą, deportuoti į Sovietiją A. Merkį.

Kada M. Gedvilą paskyrė "Vidaus reikalų ministru", jo pirmas darbas buvo: "išvalyti ministeriją nuo priešų". Tad pirmasis lietuvių tautos budelis ir buvo tas buvęs ligonių kasų direktorius, įrengęs NKVD pagrindus, A. Sniečkaus instruktuojamas.

Jis įžūliai tvirtina, kad "liaudis" sukilo ir nuvertė "buržuazinę valdžią". Prieš tos melodijos jis prilipo, kaip musė prie medaus. Tos "liaudies" norais jis išaiškina "liaudies seimo" komedijos organizavimą, delegacijos į Maskvą skubų sudarymą, Lietuvos įjungimą (A. Hitleriui pritarus) į SSSR sudėtį. Kur jam pritrūksta argumentų, vyras ilgai galvos nekvaršina. "Lietuvos revoliucinė liaudis" ir seimą tvėrė, ir priimama į maskvinę imperiją prašėsi. Bene, jo atmintis staiga sušlubuoja; niekur nėra, nė su žvaake nerasti, J. Stalino vardo. "Švyturio" redakcija nuolankiai talkina M. Gedvilos atminties proplešoms. Redakcija deda neaiškią, gal sumontuotą, nuotrauką, kur apie šimtinę "liaudies", kaišioja... Lenino paveikslus. Kur tos nuotraukos, kuriose Stalino ūsai buvo kiekviename plakate, ant kiekvienos įstaigos fasado?

M. Gedvilas "susitvarko" su V. Krėve-Mickevičiumi. Plikto šaltinis, pasirodo, buvo... Ernestas Galvanauskas. Jo klausėsi Krėvė ir niekaip negalėjo dėlto su-

santvarkai. Net Škirpos nuolatos apkaltintas vadizmu Prezidento A. Smetonos autoritetinis režimas sapnuote nesapnavo taip nuosekliai ir smulkmeniškai tvarkyti Lietuvos valstybinį, ūkinį ir visuomeninį gyvenimą, kaip kad planavo "liberalus" pulk Škirpa. Demokratas Kazys Škirpa gali pasiteisinti, kad Lietuvos drastiška būklė ir Hitlerio geopolitinė galybė reikalavo, kad rezistentai prisitaikytų prie esamų sąlygų ir aplinkybių. Bet jo kiu būdu Škirpa negali tyraria sąžine apšaukti tuos, kurie jo vadizmą tikruoju vardu pavadino, melagiais ar suklaidintais neišmanėliais.

prasti "liaudies" norų. O tas Galvanauskas, buvo "liaudies priešas". Jis buvo, skaičiuoja senukas M. Gedvilas, pramoninkas ir apsuksrus biznierių, "gudrus kaip lapę".

Pagaliau "liaudies vyriausybė paėmė valdžią į savo rankas", guodžias autorius, nes "gudrioji lapė" E. Galvanauskas pabėgo užsienin! Tai viskas būtų ir juokinga, jei nebūtų taip kvaila!

M. Gedvilas stengiasi įrodyti, kad jis kovėsis spaudoje net 1926 metais dėl... sovietų valdžios. Tada tas vyras redagavo "žemaitį". Bet jo tvirtinimai turi atbulą poveikį. Jis galėjo rašyti, ką norėjo. Tegu dabar jis pamėgina pareikšti priešingą režimui žodį.

Autorius vaizduoja "liaudies seimą" tikrais balsavimais išrinktu kolektyvu. Jis net tvirtina, kad tas surogatas "atstovavo" Lietuvos gyventojų valią! Jis net išdrįsta tvirtinti, kad Lietuvos gyventojai "triumfavo", kada Maskva įkūš Pabaltijį (susitarus su A. Hitleriu) į savo būčių.

Lietuvoje antrą kartą įvyko socialistinė revoliucija", veblena senas kompartijos veikėjas, žmonių trėmimo pradininkas. Bet jis ir pats žino, kad Lietuvoje nebuvo nei pirmos, nei antros socialistinės revoliucijų. Buvo sovietinės militarinės mašinerijos okupacija ir tą okupaciją seką padariniai.

Paleides į spaustuvės presus melų karavaną Mečislovas Gedvilas atliko paslaugą okupaciniam režimui, kurio dalį jis sudarė ir tebesudaro. Būdamas "prezidento" J. Paleckio paskirtas "vidaus reikalų ministru", Mečislovas Gedvilas, atrodo net nesusigaudė: ar jau jis tapo vyriausiojo budelio padėdėju ar pačiu vyriausiuoju budelio Dzeržinskio tipo čekistu. Šitą jo nesusigaudimą ir rodo pats pirmasis tokio "ministro" aktas: ištremti į Sovietiją buv. ministrą pirmininką A. Merkį. "Ministras" M. Gedvilas nė nesuvokė, kad negalima pilietį imti ir ištremti į kitą valstybę. Tai yra tipingas bolševikinis galvojimas. Tai yra pirmas bandymas pareikšti savo "veiklą" budelio veiksmais...

Savo knyga, "Lemiamuoju posūkiu", Mečislovas Gedvilas įsiriškiavo į labiausiai atžagareiviškai protaujančių bolševikų eiles. Kažin ar jo knyga su neužmaskuotais melais, su naiiviais istorinės tiesos kraipymais, nebus bolševikiniam kompartijos istorijos institutui (pirm. šarmaitis) tipingas meškos patarnavimas?

B. Budrys

Birželio trėmimų minėjimo pabaltiečių komitetas su svečiais.

J. Urbono nuotrauka

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

BIRŽELIO TREMIMŲ MINĖJIMAS

Birželio 15 d. Pabaltijos Komitetas (estai, latviai ir lietuviai) minėjo 35 metų okupacijos ir 34 baissiojo birželio ištrėmimų. Minėjimas pradėtas Dievo Apvaizdos bažnyčioje pamaldomis, kurias atlaikė ir tai dienai pritaikintą pamokslą pasakė kleb. kun. Viktoras Kriščiūnevičius.

Pagrindinis minėjimas ir meninė dalis buvo atlikta Kultūros Centre 12:15. Minėjimą pravedė estas Mr. Kalle Eelnurme. Įnešus Amerikos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos vėliavas, invokaciją sukalbėjo estų evangelistų kun. dr. Mihkel Soovik. Amerikos himną sugiedojo Astra Kalniņš.

Atidaromąją kalbą pasakė Pabaltijos komiteto pirmininkas estas Raimond Tralla. Pagrindinę kalbą, liečiančią pavergtas Pabaltijos tautas, pasakė Wayne State Universiteto prof. dr. Fred Dohrs. Proklamaciją perskaitė: Michigano valstijos gubernatoriaus Toivo Somer (estas), Detroito mero Jurgis Ozols (latvis skautų uniformoje) ir mero — Ramona Urbonaitė (lietuvių).

Meninę dalį atliko visos trys tautos:

Malle Magi (estė) padainavo estiška 3 dainas, jai akompanavo Emilie Kalkun.

St. Butkaus šaulių kuopos kanklininkės vadovaujamos Danutės Petronienės atliko: Lietuva brangi ir Sadutė.

Astra Kalniņš latviškai padainavo porą dainų, jai akompanavo Marie Walck.

Kalle Eelnurme perskaitė paruoštą rezoliuciją ir ji buvo priimta. Minėjimas baigtas sugiedant visų trijų tautų himnus. Tenka pasakyti, kad minėjimas nors ir buvo rengtas trijų tautų, bet atsilankusiųjų į minė-

jimą žmonių skaičius nebuvo gausus.

Pabaltijos Komiteto sudaro Estu atstovai: Kalle Eelnurme, Toomas Ruben, Toivo Somer, Raimond Tralla. Latvių — Janis Kukainis, Juris Ozols, Guntis Strikis. Lietuvių atstovai: Vitas Sirgėdas, Linas Stonys ir Jonas Urbonas. Šiais metais pirmininkauja estai.

DARIAUS IR GIRĖNO PAMINĖJIMAS

Lakūnų Dariaus ir Girėno tragiško žuvimo 42 m. sukaktis bus paminėta liepos 20 d., 8 val. jų intencija šv. Antano parapijos bažnyčioje bus atlaikytos nišios ir po to važiuojame į Pilėnų stovyklavietę, kur šeimininkės lauks su skaniais lietuviškais valgiais ir gėrimais. Šokiams gros J. Kinčiaus plokštelių muzika. Mišiose ir išvažiavime Dariaus ir Girėno klubas kviečia visus dalyvauti ir prisiminti mūsų karžygius-lakūnus.

BALFO GEGUŽINĖ

Onos ir Česio Sodyboje liepos 20 d. rengiama Balfo Detroito 76 skyriaus gegužinė. Skyrius jai iš anksto ruošiasi ir žada visus atvykusius skaniu maistu ir gaivinančiais gėrimais pavaišinti.

GEGUŽINĖ

ALT S-gos Detroito skyrius š. m. birželio 29 d., sekmadienį ruošia tradicinę vasaros išvyką-gegužinę prie Ticsico ežero ponų Adamsų vasarvietėje. Pradžia 12 val. dienos. Kaip nuvažiuoti yra pažymima pridėtame plane.

MIRĖ

Gegužės 27 d. mirė Jurgis Palionis sulaukęs 80 metų. Palaidotas gegužės 30 d. Holy Sepulchre kapinėse.

Birželio 1 d. mirė Jonas Kairis sulaukęs 94 metų. Palaidotas birželio 14 d. Tautinėse kapinėse, Chicagoje.

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

**NORMANA
BURŠTEINA**

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir
677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

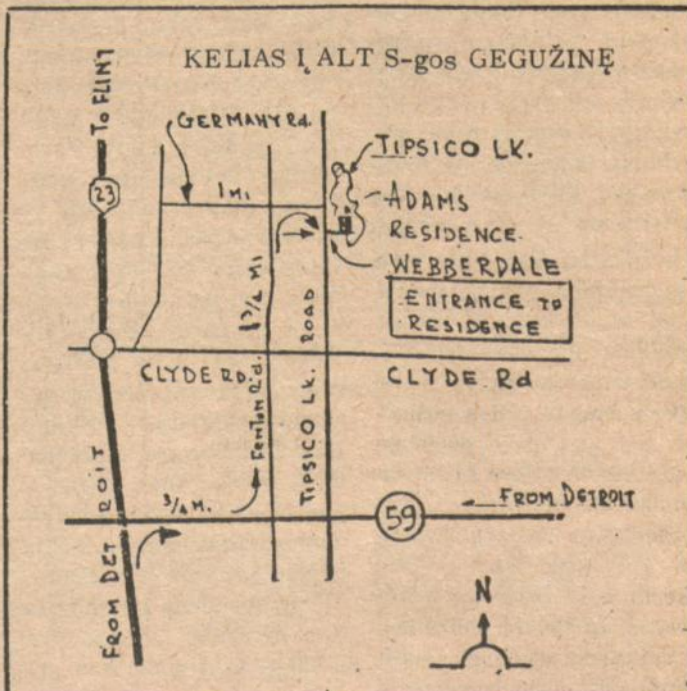
MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

TAUTININKŲ IR NEOLITUANŲ GEGUŽINĖ

ALT S-gos Clevelando skyrius ir Korp. Neo-Lithuania Clevelando padalinys bendromis jėgomis ruošia gegužinę š. m. rugpjūčio 10 d. gražioje, privataus klubo vietovėje, netoli Painesville.

Smulkesnės informacijos apie programą ir kaip pasiekti šią vietą bus paskelbta Dirvoje vėliau.

• **Romanas Vodopalas**, birželio mėn. 15 d. baigė Cleveland State University ir gavo diplomą biznio administracijos srityje — Degree of Bachelor of Business Administration in Accounting.

Inžinerijos studijas pradėjo dar Lietuvoje, Vytauto Didžiojo Universitete, bet prasidėjus karui ir okupacijai teko jas nutraukti, ir tik po ilgesnio laiko, čia Clevelande, vėl tęsti pasirenkant visai naują studijų šaką.

Šį malonų įvykį atšvęsti susirinko ir suvažiavo giminės ir draugai iš Clevelando ir iš toliau.

• **M. Tamulienė** po sunkios ir ilgos ligos mirė Clevelande praėjus penktadienį. Po gedulingų pamaldų šv. Jurgio parapijos bažnyčioje birželio 23 d. palaidota Visų Sielų kapinėse. Liko nuliūdime vyras maj. Antanas Tamulis ir sūnus Vytautas.

SVEIKINAME 1975-AIS METIS BAIGUSIUS GIMNAZIJAS!

Lietuvių Bendruomenė, pagal tradiciją, pagerbti jaunimą, kuris šiais metais baigė gimnaziją Clevelande ir apylinkėse, vėl rengia abiturientų pristatymą.

Kviečiame ir prašome visus 1975 metų absolventus prisijusti iki liepos 15 d. sa-

Jaunieji Degėšiai su pamergėmis ir pabroliais. Iš kairės: dr. B. Balčiūnaitė, G. Auginas, R. Plio-džinskaitė, R. Švarcas, A. Jasinevičiūtė, jaunieji Roma ir dr. Dainius Degėšiai, G. Degėšys, L. Švarcaitė, R. Jasinevičius, J. ir M. Jakuliai.

ŠAUNIOS LIETUVIŠKOS VESTUVĖS

Š. m. birželio 7 d. Dievo Motinos N.P. bažnyčioje moterystės sakramentą priėmė dr. Dainius Degėšys ir Roma Jasinevičiūtė. Juos į bažnyčią atlydėjo penkios poros pabrolių ir pamergių, kur kleb. kun. G. Kijauskas S.J. atlaikė šv. Mišias į gražiom lietuviškom apeigom sujungė į naują lietuvišką šeimą. Šiose apeigose dalyvavo nemažas skaičius jaunų jų gimiinių bei pažįstamų, kurie visi šių jaunų širdžių džiaugsmu ir tos dienos ypatinga nuotaika gyveno.

Vestuvių puota vyko Lietuvių Namuose, kur šios šventės džiaugsmu dalinosi apie 300 svečių. Didelę dalį

šių svečių sudarė jaunosios kartos atstovai, būtent jaunųjų mokslo draugai.

Vestuvinė puota atidarė jaunojo tėvas dr. D. Degėšys, pasveikinęs visus savo ir Jasinevičių šeimos vardu. Prieš vakarienę maldą sukalbėjo kun. G. Kijauskas S.J. Šiam vakarui vadovavo Augustinas Idzelis. Pakilioje nuotaikoje vyko vaišės: šaudė šampano bonkos ir griausmingas ilgiasis metų dar labiau pakėlė įsisiūbavusią nuotaiką. Sekė sveikiniai, kurių buvo nemaža, nes abu jaunieji visiems gerai žinomi ir aktyvūs lietuviškame gyvenime.

Dainius aktyvus neolituose, o Roma ateitininkuose. Dainius jau pasirodęs savo profesiniam darbui kaip odontologijos daktaras ir sėkmingai verčiasi šia praktika. Į tą pačią profesiją įsijungs ir Roma kitais metais.

Jaunųjų palydą sudarė: Gintaras Degėšys — rudenį pradedantis studijuoti mediciną Cincinnati universitete, Ada Jasinevičiūtė — chemijos studentė; Marius Jakulis baigęs teisę ir chemiją, Jūratė Pauliukonytė-Jakulienė baigusi filosofiją ir teisės mokslus; Gintaras Auginas baigęs psichologiją ir išsigijęs magistro laipsnį iš administracijos, dr. Birutė Balčiūnaitė baigusi odontologijos mokslus; Ramūnas Švarcas baigęs chemiją, Regina Plio-džinskaitė baigusi filosofijos mokslus; Rimas Jasinevičius

lankantis Ignacijaus gimnazijoje ir Laima Švarcaitė studijuojanti chemiją.

Pristatymo šio pulko jaunųjų sekė dar ilga eilė sveikinimų, tarp kurių girdėjosi ir labai jautrių iš pavergtos Lietuvos.

Dr. J. Balčiūnas sveikino Pasaulio Liet.Gydytojų Sąjungos vardu linkėdamas jauniems skaidringiausių gyvenimo dienų. Taip pat buvo vakaro vadovo pristatyti giminės bei žymesnieji svečiai atvykę iš tolimesnių kolonijų.

Jaunasis dr. D. Degėšys padėkojo svečiams ir ypač Romos tėveliams už tokias puikias vaišes.

Jaunosios atsisveikinimo apeigas pravedė Ingrida Bublėnė. Tai pati jautriausioji dalis. Šios apeigos su Sa dutės šoku ir atsisveikinimo dainomis sudaro melancholiškąją puotos dalį. Tačiau tai graži ir prasminga mūsų lietuviškų papročių dalis, kuri iškelia mūsų tautos meilę savo tėvams bei gimtinei.

Tad ši lietuviškos šeimos šventė tepalieka visiems malonaus prisiminimo, o jauniems linkėtina daug šviešių gyvenimo dienų ir toliau likti aktyviems kietuviškoje visuomenėje. (ib)

• **Apdraudęs reikalais** geriausias patarnavimus gaukite kreipdamiesi į **Z. Obelenį** tel. 531-2211.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

ST. BARZDUKO KNYGOS "LIETUVIS SAVO TAU- TOJE, VALSTYBĖJE, BENDRUOMENĖJE" PRISTATYMAS CLEVELANDE

Knyga, autoriaus dedikuota moksleiviams einantiems Lietuvos keliu. Tokių moksleivių arba, tiksliau pasakius, jaunimo Clevelande turime nemaža. Tantai matėme birželio 14 d. vakare. Tai organizuotas mūsų jaunimas: ateitininkai, skautai, jūrų budžiai. Jie ir suruošė originalų, gražų ir jaukų savo turiniu ir forma knygos pristatymą ir jos autoriaus pagerbimą.

Programą tvarkė Eglė Giedraitytė. Po trumpos G. Kijausko kalbos knygos reikšmę ir autoriaus kaip gyvojo, pavyzdį teikiančio lietuvių asmens charakteristiką jautria kalba nušvietė v. s. N. Kersnauskaitė. Po to buvo paties jaunimo kalbų, deklamacijų ir dainų derinys (montažas) "Šalis ta Lietuva vadinasi", paruoštas O. Kliorytės, Eglės Giedraitytės ir Ritos Čyvaitės. Gera, taisyklinga kalba, skambios, dainos ir tinkamai parinkti eilėraščiai, visiems klausytojams suteikė pasigerėjimo. Muzikinę palydą vietomis suteikė U. Stasaitės kanklių skambėjimas, o dainas palydėjo būrys gitaristų. Protariais V. Kliorys įterpė citatų iš knygos ir Lietuvių Chartos.

Savo padėkos žodyje St. Barzdukas nupasakojo tėvų įtaką savo gyvenime ir savo jaunų dienų veiklą bei sumanymą ir ruošimą knygos.

Jaunimo vardu St. Barzdukui buvo įteikta dovana — A. Muliolienės iš šiaudelių sudėtas mozaikinis paveikslas.

Po to buvo vaišės, kurias suruošė ateitininkės sendraugės ir skautės židinitės. Apatinę salę dailiai išpuošė skaitininkų draugovė. Vaišių metu autorius pasirašinėjo knygoje, kurias vakaro dalyviai buvo nusipirkę.

Clevelando ateitininkai ir skautai, surengę šį svarbų ir didžiai reikalingą knygos pristatymą, pelnė visų padėką ir pagyrimą. (pk)

NAUJA ATEITIES KLUBO VADOVYBĖ

Clevelando Ateities klubas gegužės 31 metiniame narių susirinkime išrinko 1975-76 metams valdybą.

kuri birželio 10 posėdy pasiskirstė pareigomis: Tėv. Gediminas Kijauskas, S.J. dvasios vadas, Kazė Vaičiūnienė — pirmininkė, Darna Čipkienė ir Aušra Babickienė — vicepirmininkės, Konstancija Stungienė — sekretorė ir Viktoras Palūnas — išdininkas.

Posėdyje buvo svarstyta metų darbo programa. Bus surengtas Kristaus Valdo šventės minėjimas lapkričio 23, Clevelando ateitininkų šeimos šventė 1976 gegužės 1-2. Nutarta surengti dvi-tris paskaitas Clevelando visuomenei kultūriniais arba religiniais moraliniais klausimais. Pirmaisiais mėnesio penktadieniais, pradedant rugsėjo 5, bus bendra šv. Komunija ir po to diskusiniai pokalbiai prie kavos. Rugpjūčio 8 rengiama išvyka į Blossom Music Center, kur prie vyno su sūriu galėsime pasigerėti Clevelando orkestru.

• **Perkant ar parduodant namus**, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

MERGAIČIŲ STOVYKLA DAINAVOJE

Tai pirmoji Amerikoje ir seniausia lietuviškos skaita stovykla. Stovyklai vadovauja Putnamo seserys su talka patyrusių vadovų. Stovykla vyks liepos 13 iki liepos 27 dienos. Priimamos mergaitės nuo 6 iki 15 metų.

Clevelande registruotis pas: I. Bublėnė, 23430 Harms Rd., Richmond Hts., Ohio. Tel. 481-8854.

REFRIGERATION ENGINEER

With 1st Class Refrigeration license and high pressure boiler operator's license for full time position. Paid vacation, holidays, life insurance, health & accident ins. and pension program. Apply at Shedd-Bartush Foods, 14401 Dexter Blvd., Detroit, Mich. 313-868-5810. An Equal Opportunity Employer (46-50)

BOOKKEEPER — ACCOUNTS PAYABLE. Experience required. Accurate typist for new office. Paid vacation & pension plan. 35 hour week Call (215) BA 5-0800. (49-51)

Press Operators

Silk Screen

Welcome South brother Atlanta Georgia. Join Miller-Zell, Inc. America's fastest growing printer specializing in point-of-purchase displays and printing for retail stores.

General, Precision and automatic flat beds (fast print). Also need ink matcher.

We have all the normal benefits plus everyone, yes, even the employer is on profit sharing. Call Mr. Fernander, 404-691-7400. You must be experienced.

We Are An Equal Opportunity Employer (47-51)

SHIFT SUPERVISOR

Bakery has immediate opening for a person qualified in Bread & rolls. Experienced in packaging with mechanical background desirable.

Please send resume and salary history to

BROWNBERRY OVEN

2000 Highland Rd.

Twinsburg, Ohio 44087

An Equal Opportunity Employer (46-49)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA. GERAĮ VĖSINAMA IR YRA DIDELE AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vglan-doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

FREE...SUPER GIFTS AT SUPERIOR SAVINGS!

RCA 17" Color TV for Certificates of Deposit

Limited offer while supply lasts.

- Deposit \$1,600, 4-year maturity and get the TV set now.
- Deposit \$2,500, 29 months maturity and get the TV set now.
- Deposit \$5,000, 14 months maturity and get the TV set now.

TELEVISIONS BASED ON DISCOUNT CERTIFICATES. Penalty is imposed for early withdrawals.

Open a new account or add to your present Savings Account and get 5 1/4% daily interest PLUS...

Corning Ware 9-inch Pie Plate for a deposit of \$250 or more.

Irvinware's Gourmet Susan for a deposit of \$500 or more.

Corning Ware Petite Fours Set for a deposit of \$1,000 or more.

Deposits must remain at least one year.

Open Saturdays
Closed Mondays

Also available are 7 1/4% C.D.'s for 6-year maturity in \$1,000 units.

Superior Savings AND LOAN ASSOCIATION

MAIN OFFICE
798 East 185th Street

SUPERIOR OFFICE
6712 Superior Avenue

EUCLID OFFICE
13515 Euclid Avenue

CEDAR OFFICE
14406 Cedar Road (near Green)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Lietuvos Valstiečių Liaudininkų S-gos suvažiavimas įvyks š. m. liepos 5 d. p. Mackevičių sodyboje, Lockport, Ill. J. Audėnas padarys pranešimą Lietuvos laisvinimo ir Vliko veiklos reikalais.

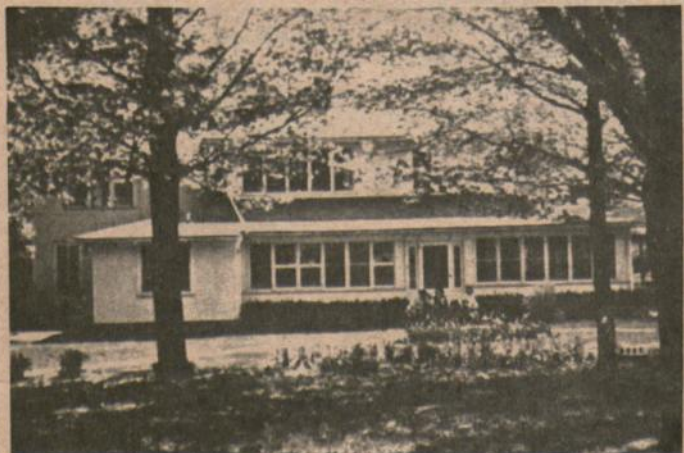
• Lietuvių Katalikų Susivienijimo seimas įvyks liepos 6-9 d. Atlantic City, N. J. Howard Johnson Motor Lodge.

• Saulius Mikaliukas yra pakviestas būti III pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Fondo išdinininku. Tas pareigas jis ėjo ir pereito kongreso metu. Sauliaus Mikaliuko pareigos liečia tik JAV ir Kanados LB vykdomus įsipareigojimus Jauni-

mo kongresui. Išdinininko adresas yra: 4428 So. Rockwell, Chicago, Ill. 60632.

• PLB valdybos organizuojama išvyka į III PLJ kongresą Pietų Amerikoje ateinančių Kalėdų švenčių suinteresuotus skubiai prašome kreiptis šiuo adresu: III PLJ Kongreso Išvyka, 4428 So. Rockwell, Chicago, Ill. 60632. Tel. (312) 927-2585.

• Elena Kulber-Kulbokenė, UBA-BATUNO vicepirmininkė, birželio 18 išvyko dalyvauti Jungt. Tautų sušauktoje Pasaulio Moterų Konferencijoje, Meksikos mieste, Meksikoje. Į šią konferenciją ją delegavo VLIKas.

Pamirškite kasdienes rūpesčius, pasidžiaukite vasaros malonumais "GINTARO" VASARVIETĖJE ant pat Michigano ežero kranto, Union Pier. Čia galite rasti malonų poilsį ažuolų pavėsyje ar saulės spinduliuose tiek šeimos, tiek pavieniai asmenys. Vasaravimui galima išsineuoti kambarius pagrindiniame name su pilnu išlaikymu arba modernius vasarnamius su visais virtuvės įrengimais ir patiems gamintis maistą, arba valgyti vasarvietės modernioje "self service" valgykloje lietuviškam skoniui pritaikytą šviežią ir sveiką maistą. Čia yra lauko teniso aikštelė, stalo tenisas, biljardas ir kt. žaidimai. Dėl informacijų ir rezervacijų prašome skambinti (616) 469-3298 arba rašyti: Gintaras, 15860 Lake Shore Rd., Union Pier, Mich. 49129.

A. A.
VYTAUTAS SEDERAVIČIUS,
buvęs Lietuvos kariuomenės karininkas,
gyv. Omahoj, Nebraska.

Po sunkios ilgos ligos mirė 1975 m. birželio mėn. 13 d. 3 val. popiet, sulaukęs 66 metų amžiaus. Gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 24 m.

Liko dideliame nuliūdime žmona Augusta, dukterė Margarita, sūnūs Aleksandras ir Jurgis su šeimomis ir 3 vaikaičiai, sesuo Birutė su šeima Lietuvoje, pusbrolis Pranas Sideravičius su šeima Chicagoje ir kiti giminės, draugai bei pažįstami. Buvo aktyvus ramovėnų ir tautinių organizacijų narys. Kūnas pašarvotas Larkin Funeral Home.

Visi a. a. Vytauto Sederavičiaus giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:
žmona, vaikai ir giminės

A. A.
ONAI-MARIJAI AGLINSKIENEI

mirus, jos vyrui ALGIRDUI ir šeimai,

mamytėi p. RĖKLAITIENEI ir gimi-

nėms, gilią užuojautą reiškia

Janina ir Viktoras
Pilkauskai

MERGAIČIŲ LAUKIA GRAŽIOJI DAINAVA!

Saulės spinduliams sušildžius žemę, jaunimui uždarus knygas, prasidėjo gražiausias metų laikotarpis, — vasaros atostogos.

Auklėdami savo jaunimą lietuviškoj dvasioj, rūpinamės, kad ir atostogų metu jiems būtų proga pabendrauti, padainuoti ir pasilinksinti lietuviškoj aplinkoj.

Kasmet atostogų metu vyksta įvairios stovyklos jaunimui, tačiau išskirtina iš visų yra mergaičių stovykla Dainavoje vadovaujama Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų. Tai seserys, kurios yra stovyklų pionierės, ypač daug dėmesio skyrusios mergaičių stovyklom. Jų vadovaujama mergaičių stovykla Dainavoje vasaros mėnesiais vyksta nuo liepos 13 iki 27 dienos. Į stovyklą priimamos mergaitės nuo 6 iki 15 metų. Stovyklos programa iš anksto suplanuota seselių ir patyrusių mokytojų. Stovykla įvairi kasdieninė programom. Mergaitės gilina žinias apie tėvų gimtinę, mokosi rankdarbių, dainuoja bei šoka tautinius šokius. Nebūtų stovykla be plaukimo pamokų, žaidimų sviediniu bei kitu sportu. Ypač atmintinos įvairios vakarinės programos: laužai, talentų vakarai, linksma vakariai ir t.t.

Tai tik keletas pavyzdžių kas vyksta mergaičių stovykloje. Drauge birželio 7 d., buvęs šios stovyklos kapelionas kun. A. Tamošaitis, S. J., taip rašo: "Šios stovyklos štabo narių pasišventimas, pareigingumas, meilė Dievui ir tautai ne tik man vienam yra kritė į akis, bet ir daugeliui Dainavoje buvusių ir mergaičių stovyklą stebėjusių lietuvių. Pačios mergaitės stovykla žavisi, kai kurios tiesiog skaičiuoja kiek dar liko dienų ligi šiemetinės pradžios."

Tikimės šiais metais neliks nė vienos lietuvaits šias dvi savaites namuose. Iki malonaus pasimatymo Dainavoje.

Ingrida Bublienė

WANTED 1st CLASS
SKILLED

**LIFT TRUCK
SERVICE
SUPERVISOR**

Move to the fastest growing area in the South. Land of recreation and opportunity. Must have management experience. Send complete resume to the attention:

Bill Mize
**CLARK LIFT OF
ARKANSAS**
P.O. Box 7635
Little Rock, Arkansas 72207
(47-49)

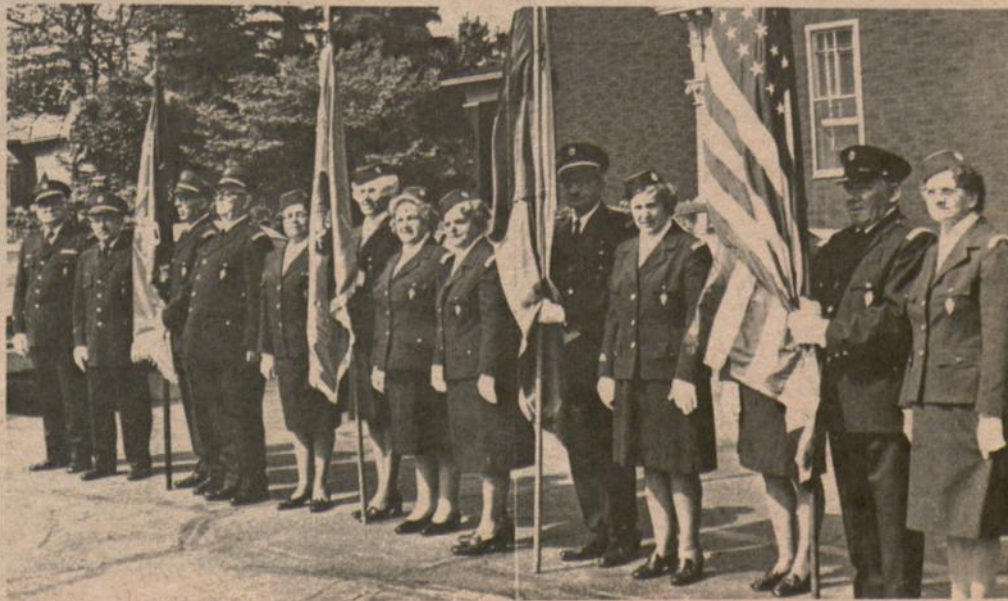
**PROFESSIONAL HELP
NEEDED**

DIRECTOR OF NURSING
BS Degree of Master preferred & several years of experience with a Psychiatric & Clinical General Hospital background.
REGISTERED PHARMACISTS
Opening available for retired Pharmacists on a full or part time basis:
REGISTERED PHYSICAL THERAPISTS
ADA DIETITIAN
REGISTERED SOCIAL WORKER ASCW
LICENSED PHYSICIANS & PSYCHIATRISTS

also
3-11 — 11-7 shifts. Registered nurses, LPN's and Psychiatric aides (trained to give medicine). Activity therapist for recreation trained purposes. For 1-9 o'clock shift.
For mental health facility in Northeast Ohio. These are excellent opportunities for male & females possessing an Ohio license. Salaries are Highly competitive. Plus Excellent fringe benefits.
Apply to Superintendent
MASSILLON STATE HOSPITAL
3000 ERIE ST., SOUTH
MASSILLON, OHIO 44646
216-833-3153
(47-53)

DIENA IR DVI NAKTYS CLEVELANDE

VLADAS BŪTĖNAS

Šauliai su vėliavom Baisiojo Birželio minėjime Clevelande.

J. Carlos nuotrauka

• BIRŽELIO 14, 15 ir 16 dvi naktys ir viena diena teko praleisti Clevelando lietuvių tarpe. Todėl šioje apžvalgoje noriu atkreipti dėmesį į tai, kas man, nedažnam svečiui (Clevelande savo gyvenime lankiausi trečijį kartą), padarė teigiamą įspūdį. Pirmiausia nustebino tai, kad tarp Chicago ir Clevelando, toje neilgoje distancijoje, keliaujant United linija skraido didieji Boeing 747 lėktuvai. Pasirodo, jie atkrenda net iš Havajų, nutupia Chicagoje, o iš čia naujus keleivius nuskraidina į Clevelandą. Šeštadienio, birželio 14 d., vėl vakarą siautė audros, virš didžiųjų ežerų gerojai mėtydamos ir milžiną Boeing 747. Rodosi, taip skubėjau į S. Barzduko knygos pristatymą, vykusį šeštą dieną vakare naujosios parapijos salėje, bet dėl audrų lėktuvas vėlavo ir kai mane pasitikusi I. Bublienė prieš vidurnaktį nuvežė prie naujosios parapijos, iš knygos pristatymo visi jau buvo išsiškrustę. Šv. Petro, kurį tą vakarą atstovavo kun. L. Zaremba, paprašiau klebonijos raktų, o I. Bublienė — kad sugaištų dar valandėlę ir nuvežtų į Lietuvių Namus. Čia pasitiko pats Lietuvių Namų vedėjas, geras pažįstamas dar iš Panevėžio laikų Zenonas Dučmanas. Kadangi naujuosius LN prieš pusantūrą metų buvo aprodęs J. Stempužis, šį kartą paprašiau Z. Dučmaną parodyti tai, kas naujo per paskutinį laiką įrengta. Taip ir nuke liavome tiesiai į rūsi, puikiai įrengtą ir išdailintą. Čia yra kambariai jaunimui, Čiurlionio ansamblio kambarys su Čiurlionio paveikslu ir didžiuliu dail. A. Rūkštelės kūrinių padėtu šone, nes jis naujųjų patalpų nedideliam aukštyje nedarė deramo įspūdžio ir muz. A. Mikulskis pasiryžęs tą paveikslą perduoti kuriam nors kultūros muziejui. Taip pat LN rūsyje įrengtas gražus kambarys posėdžiams ir namai taip su tvarkyti, kad vienu metu gali posėdžiauti net septynios organizacijos. LN isteigta Gintaro valgykla susilaukė didelio populiarumo ir svarbiausia, kad LN yra ne kur nuošalyje, bet didelėje lietuvių kolonijoje, prie naujosios parapijos. Pagarba tų namų organizatoriams, kad jie nebėgo į priemiesčius, į laukus ir tuo neždėd gražios lietuvių kolonijos.

• NAUJĄJĄ lietuvių parapiją anksčiau mažai pažinau, tik vieną kartą joje išklausiau mišias. Dabar gi, kai jai vadovauja mieli lietuviai jezuitai — kun. G. Kijauskas, kun. L. Zaremba ir kun. J. Kidyskas, parapija atrodo smarkiai pakeitusi veidą ir iš širdies tarnauja lietuviams. Ir sekmadienio rytą po trumpų iškilnių prie paminklo atėjom į 10 val. mišias, įkyriam vasaros karščiui siaučiant bažnyčia buvo pilnutėlė lietuvių, jaunų ir vyresnio am-

žiaus. Mišių metu, kurios buvo skirtos Sibiro tremtiniams prisiminti, giedojų net du chorai — parapijos ir Ramovėnų. Įspūdis buvo tikrai jaudinantis. Iš sakyklos skambėjo patriotiški mišias atnašavusio kun. L. Zarembos pamokslo žodžiai, gi duoną ir vyną prie altoriaus nešė vietos Altos sk. pirm. A. Rūkšėnas, LB apylinkės pirm. J. Malskis ir jaunieji Altos bei LB valdybos nariai I. Bublienė, dr. V. Stankus ir kiti. Kai Chicagoje tos dvi organizacijos jau nuo seno tarp savęs pakėlusios karo kirvi, Clevelando vaizdai tikrai džiugino atvykusį iš kitur. Po pamaldų lietuviai nesisklaidė, bet didžioji dauguma jų susirinko į erdvią ir jaukią naujosios parapijos kavinę, aptarnaujamą skaudžių ir kitų. Palaukus, kol pasibaigė mišios kitoje liet. parapijoje, šv. Jurgio, pačiame vidurdienį, saulei lauke kepinant, prasidėjo Sibiro tremties minėjimas, sutraukęs, sakyčiau, nemažiau 300 žmonių. Svečias iš Chicago, minėjime pamatęs tiek daug veidų, buvo vėl maloniai nustebintas.

• APLAMAI sibiriniai minėjimai pas mus Chicagoje praeina savosios bendruomenės tarpe. Tuo tarpu Clevelande visai kas kita. Ten miesto valdyboje ir kitose valdžios įstaigose ir gan aukštuose postuose dirba nemažai lietuvių ir jie turi įtaką vietos politikams bei kitiems aukštesiems pareigūnams. Ir todėl vėl buvau maloniai nustebintas, kai į Sibiro tremtinių minėjimą, šalia aukšto miesto pareigūno R. Kudukio ir jo žmonos atsisėdo ir apskrities bei miesto burmistro atstovai-amerikiečiai, abu atvykę su gražiai išrašytais specialiomis rezoliucijomis Lietuvos reikalui. Abu jie scenoje pasirodė, abu rezoliucijas perskaitė ir abu susilaukė audringų plojimų. Matydamas tokį vaizdą, galvojau: ką reiškia, kai į Altos ar LB valdybos postus ateina jauni žmonės, kaip žurn. A. Rūkšėnas, dr. V. Stankus, I. Bublienė ir kiti. Jie ne tik kad turi akademinį mokslą laipsnius, išgytus šiame krašte, ne tik kad puikiai moka anglų kalbą, bet taip pat turi

įtaką ir aukštesniems šio krašto pareigūnams bei politikams. Ir tie žmonės minėjimo metu buvo pasodinti šalia PLB garbės pirmininko S. Barzduko.

• APIE minėjimo programos eigą čia nerašysiu, nes pats buvau vienas iš programos dalyvių. Bet žodžio neprataręs, negaliu praeiti pro muz. J. Kazėno vadovaujamą Clevelando Ramovėnų chorą. Choro nemažą dalį sudaro Čiurlionio ansamblio veteranai, jų pasirinktas repertuaras tokios rūšies minėjimui su giliai patriotinėmis dainomis buvo labai tinkamas ir atlikimas netikėtai geras. Clevelando Ramovėnų choras, regis, neblogesnis už mūsų Dainavos vyrų chorą ir jam linkėtina tikrai gražios bei kūrybingos ateities, neužmirštant iš savo pusės taip pat dėti pastangas, kad vieną dieną įvyktų ir užmiršta V-toji Dainų šventė. Kai kas sako, kad nebėra chorų, nes beveik nebėra bažnytinio giedojimo. Birželio 15 d. Clevelando naujoje parapijoje matėme visai ką kita: ten per vienas mišias turėjo užtektinai progos giedoti ir parapijos ir Ramovėnų chorai. Ramovėnų choro egzistencija Clevelande yra kartu ir atkirtis mums, kurie galvojome, kad ramovėnai yra mirštanti organizacija, kad ji nebeturėtų gyveninių darbuotojų ypač kultūros dirvonuose. Tuo tarpu Ramovėnų choras Clevelande yra apjungęs net jaunesnius JAV karo veteranus ir jų pėdos, paliekamos išveijos lietuvių kultūriname gyvenime, tikrai daro garbę Ramovės organizacijai. Mano giliu įsitikinimu, lietuvių jezuitų atvykimas į Clevelandą ir perėmimas naujosios lietuvių parapijos, yra svarbi naujo kraujo transfuzija ne tik religiniame, bet ir tautiniame Clevelando lietuvių gyvenime.

• PASIBAIGUS minėjimui ir su Altos valdyba papietavus Gintaro valgykloje, su J.P. Palukaičiu išvykom į Kentą, pas to universiteto etninių studijų direktorių dr. J. Cadzow. Įspūdžius ir pokalbius perduosiu kitoje apžvalgoje.

Clevelando Lietuvių Namų vedėjas Z. Dučmanas su Clevelando miesto meru R. Perku.